

ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

ОБЛАСНИЙ КОМІТЕТ

майд. Профспілок, 5, м. Запоріжжя, 69044, тел.(факс) 233-43-41
E-Mail: oon2004@mail.ua Website: www.pon.zp.ua

Інформаційно-методичний збірник № 61

**ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ:
ОСВІТА У ГРОМАДАХ.
ДІЇ ПРОФСПЛОК**

м. Запоріжжя
вересень 2016 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про добровільне об'єднання територіальних громад (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 13, ст.91)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 676-VIII від 04.09.2015](#), ВВР, 2015, № 37-38, ст.371
[№ 835-VIII від 26.11.2015](#), ВВР, 2016, № 2, ст.17
[№ 925-VIII від 25.12.2015](#), ВВР, 2016, № 6, ст.60 }

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Відносини, що регулюються цим Законом

1. Цей Закон регулює відносини, що виникають у процесі добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст.

Стаття 2. Принципи добровільного об'єднання територіальних громад

1. Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких принципів:

- 1) конституційності та законності;
- 2) добровільності;
- 3) економічної ефективності;
- 4) державної підтримки;
- 5) повсюдності місцевого самоврядування;
- 6) прозорості та відкритості;
- 7) відповідальності.

Стаття 3. Суб'єкти добровільного об'єднання територіальних громад

1. Суб'єктами добровільного об'єднання територіальних громад є суміжні територіальні громади сіл, селищ, міст.

2. Об'єднана територіальна громада, адміністративним центром якої визначено місто, є міською територіальною громадою, центром якої визначено селище, - селищною, центром якої визначено село, - сільською.

Стаття 4. Основні умови добровільного об'єднання територіальних громад

1. Добровільне об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюється з дотриманням таких умов:

1) у складі об'єднаної територіальної громади не може існувати іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування;

2) територія об'єднаної територіальної громади має бути нерозривною, межі об'єднаної територіальної громади визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад, що об'єдналися;

3) об'єднана територіальна громада має бути розташована в межах території Автономної Республіки Крим, однієї області;

4) при прийнятті рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад беруться до уваги історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток об'єднаної територіальної громади;

5) якість та доступність публічних послуг, що надаються в об'єднаній територіальній громаді, не можуть бути нижчими, ніж до об'єднання.

2. Адміністративним центром об'єднаної територіальної громади визначається населений пункт (село, селище, місто), який має розвинуту інфраструктуру і, як правило, розташований найближче до географічного центру території об'єднаної територіальної громади.

3. Добровільне об'єднання територіальних громад не призводить до зміни статусу населених пунктів як сільської чи міської місцевості.

4. Найменування об'єднаної територіальної громади, як правило, є похідним від найменування населеного пункту (села, селища, міста), визначеного її адміністративним центром.

Розділ II

ПОРЯДОК ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Стаття 5. Ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад

1. Ініціаторами добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст можуть бути:

1) сільський, селищний, міський голова;

2) не менш як третина депутатів від загального складу сільської, селищної, міської ради;

3) члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи;

4) органи самоорганізації населення відповідної території (за умови представлення ними інтересів не менш як третини членів відповідної територіальної громади).

2. Пропозиція щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад повинна, зокрема, містити:

1) перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;

2) визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування.

3. Сільський, селищний, міський голова забезпечує вивчення пропозиції щодо ініціювання добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи.

4. Порядок проведення громадського обговорення з питань, передбачених цим Законом, визначається сільською, селищною, міською радою.

Стаття 6. Порядок підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад

1. Сільський, селищний, міський голова після прийняття відповідною радою рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад

надсилає пропозицію про таке об'єднання сільському, селищному, міському голові суміжної територіальної громади.

2. Сільський, селищний, міський голова суміжної територіальної громади забезпечує вивчення пропозиції щодо добровільного об'єднання територіальних громад та її громадське обговорення, яке проводиться протягом 30 днів з дня надходження такої пропозиції. Після завершення громадського обговорення пропозиція подається до відповідної ради на наступну сесію для прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад та делегування представника (представників) до спільної робочої групи або про відмову в наданні згоди.

3. У разі прийняття рішення про надання згоди на добровільне об'єднання територіальних громад сільський, селищний, міський голова, який ініціював об'єднання, приймає рішення про утворення спільної робочої групи з підготовки проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад та інформує про це Верховну Раду Автономної Республіки Крим, Раду міністрів Автономної Республіки Крим, відповідні обласну раду, обласну державну адміністрацію.

Спільна робоча група формується з однакової кількості представників від кожної територіальної громади, що об'єднується.

Утворення спільної робочої групи є початком процедури добровільного об'єднання територіальних громад.

4. Спільна робоча група готує проекти відповідних рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

Стаття 7. Підготовка рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад

{Назва статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 676-VIII від 04.09.2015](#)}

1. Проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад повинні, зокрема, містити:

1) перелік територіальних громад, що об'єднуються, із зазначенням відповідних населених пунктів;

2) визначення адміністративного центру об'єднаної територіальної громади та її найменування;

3) план організаційних заходів щодо добровільного об'єднання територіальних громад.

2. Сільські, селищні, міські голови забезпечують протягом 60 днів проведення обов'язкового громадського обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) підготовлених спільною робочою групою проектів рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад, за результатами якого сільські, селищні, міські голови вносять питання про його схвалення на розгляд сільських, селищних, міських рад.

Питання про схвалення проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад розглядається сільськими, селищними, міськими радами

протягом 30 днів з дня його внесення на їх розгляд та з врахуванням результатів громадського обговорення.

3. Схвалені сільськими, селищними, міськими радами проекти рішень щодо добровільного об'єднання територіальних громад у п'ятиденний строк подаються Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній державній адміністрації для надання висновку щодо відповідності цього проекту [Конституції](#) та законам України.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад готує відповідний висновок, що затверджується постановою Ради міністрів Автономної Республіки Крим, розпорядженням голови обласної державної адміністрації.

5. У разі відповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад [Конституції](#) та законам України сільські, селищні, міські ради приймають рішення про добровільне об'єднання територіальних громад або про проведення місцевого референдуму щодо підтримки об'єднання територіальних громад.

6. У разі встановлення невідповідності проекту рішення щодо добровільного об'єднання територіальних громад [Конституції](#) та законам України Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація повертає його на доопрацювання у порядку, встановленому цим Законом.

7. У разі прийняття сільськими, селищними, міськими радами рішень про добровільне об'єднання територіальних громад, а також у разі підтримки добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі сільський, селищний, міський голова територіальної громади, в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, звертається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

{ Частина сьома статті 7 в редакції Закону [№ 676-VIII від 04.09.2015](#) }

8. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація протягом 10 робочих днів з дня отримання рішень про добровільне об'єднання територіальних громад у разі їх відповідності висновку, передбаченому частиною четвертою цієї статті, звертається до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

Про таке звернення Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна державна адміністрація одночасно інформує Верховну Раду Автономної Республіки Крим, відповідні обласні ради, відповідні ради, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад.

{ Частина восьма статті 7 в редакції Закону [№ 676-VIII від 04.09.2015](#) }

{Частина дев'яту статті 7 виключено на підставі Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

Стаття 8. Утворення об'єднаної територіальної громади та реорганізація органів місцевого самоврядування

1. Об'єднана територіальна громада вважається утвореною за цим Законом з дня набрання чинності рішеннями всіх рад, що прийняли рішення про добровільне об'єднання територіальних громад, або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі та за умови відповідності таких рішень висновку, передбаченому частиною четвертою статті 7 цього Закону.

2. Повноваження сільських, селищних, міських рад, сільських, селищних, міських голів, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, завершуються в день набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою.

Після завершення повноважень сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, їхні виконавчі комітети продовжують здійснювати свої повноваження до затвердження сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, персонального складу її виконавчого комітету. Протягом зазначеного строку сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою, очолює такі виконавчі комітети та входить до їх персонального складу.

Після завершення повноважень сільського голови, який одноособово виконував функції виконавчого органу сільської ради у територіальній громаді, що увійшла до об'єднаної територіальної громади, відповідні функції одноособово виконує сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою, з дня набуття ним повноважень до затвердження відповідною сільською, селищною, міською радою персонального складу її виконавчого комітету.

{Частина друга статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

3. Об'єднана територіальна громада є правонаступником всього майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою.

У разі об'єднання всіх територіальних громад одного району в одну об'єднану територіальну громаду все майно спільної власності територіальних громад такого району є комунальною власністю об'єднаної територіальної громади, а пов'язані з таким майном права та обов'язки належать об'єднаній територіальній громаді з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною такою об'єднаною територіальною громадою.

{Частина третя статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

4. З дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, у порядку, визначеному цим Законом, здійснюється реорганізація відповідних юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися,

та розміщених поза адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, шляхом їх приєднання до юридичної особи - сільської, селищної, міської ради, розміщеної в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади. Після завершення реорганізації відповідні юридичні особи - сільські, селищні, міські ради припиняються у порядку, визначеному цим Законом.

Юридична особа - сільська, селищна, міська рада, розміщена в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади, є правонаступником прав та обов'язків всіх юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, з дня набуття повноважень сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою.

Найменування представницького органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади як юридичної особи складається з частини, яка є похідною від власного найменування населеного пункту, визначеного її адміністративним центром, у формі прикметника та відповідного загального найменування представницького органу місцевого самоврядування (сільська, селищна, міська рада).

{Частина четверта статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

5. З дня затвердження сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, персонального складу її виконавчого комітету у порядку, визначеному цим Законом, здійснюється реорганізація відповідних юридичних осіб - виконавчих комітетів відповідних сільських, селищних, міських рад, розміщених поза адміністративним центром об'єднаної територіальної громади, шляхом їх приєднання до юридичної особи - виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради, розміщеної в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади. Після завершення реорганізації відповідні юридичні особи - виконавчі комітети сільських, селищних, міських рад припиняються у порядку, визначеному цим Законом.

Юридична особа - виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради, розміщеної в адміністративному центрі об'єднаної територіальної громади, є правонаступником прав та обов'язків всіх юридичних осіб - виконавчих комітетів відповідних сільських, селищних, міських рад територіальних громад, що об'єдналися, з дня затвердження сільською, селищною, міською радою, обраною об'єднаною територіальною громадою, персонального складу її виконавчого комітету.

Найменування виконавчого органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади як юридичної особи складається з відповідного загального найменування виконавчого органу місцевого самоврядування (виконавчий комітет, управління, відділ тощо) та повного найменування відповідного представницького органу місцевого самоврядування у родовому відмінку.

{Частина п'ята статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

6. Реорганізація юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад та їхніх виконавчих комітетів у випадках, передбачених цим Законом, здійснюється без

повідомлення про неї органу, що здійснює державну реєстрацію, а також без збирання вимог кредиторів, отримання їхньої згоди.

{Частина шоста статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

7. Під час проведення реорганізації юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад та їхніх виконавчих комітетів повноваження з управління справами таких юридичних осіб здійснює сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою.

За поданням сільського, селищного, міського голови, обраного об'єднаною територіальною громадою, відповідна сільська, селищна, міська рада може утворити комісії для забезпечення виконання таким головою повноважень з управління справами юридичних осіб, що реорганізуються.

{Частина сьома статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

8. Після припинення повноважень сільських, селищних, міських рад, обраних територіальними громадами, що об'єдналися, їхніх виконавчих комітетів, сільського голови, який одноособово виконував функції виконавчого органу сільської ради територіальної громади, що увійшла до об'єднаної територіальної громади, видані ними нормативно-правові акти, невиконані акти індивідуальної дії зберігають чинність на відповідних територіях та для відповідних осіб.

Сільська, селищна, міська рада, обрана об'єднаною територіальною громадою, її виконавчий комітет можуть вносити зміни, визнавати такими, що втратили чинність, або скасовувати акти відповідних органів місцевого самоврядування та посадових осіб, визначені в абзаці першому цієї частини.

{Частина восьма статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

9. Бюджети територіальних громад, що об'єдналися, виконуються окремо до закінчення бюджетного періоду з урахуванням особливостей, встановлених цією частиною.

Сільська, селищна, міська рада, обрана об'єднаною територіальною громадою, може вносити зміни до рішень про місцеві бюджети, прийняті сільськими, селищними, міськими радами, обраними територіальними громадами, що об'єдналися.

До завершення періоду окремого виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, функції головних розпорядників, розпорядників бюджетних коштів територіальних громад, що об'єдналися, продовжують здійснювати відповідні бюджетні установи в особі сільського, селищного, міського голови, обраного об'єднаною територіальною громадою, інших керівників бюджетних установ.

До завершення періоду окремого виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, функції місцевих фінансових органів територіальних громад, що об'єдналися, здійснюють:

1) відповідні місцеві фінансові органи, створені до об'єднання територіальних громад;

2) сільський, селищний, міський голова, обраний об'єднаною територіальною громадою, якщо у відповідних територіальних громадах місцеві фінансові органи не були створені згідно із законом.

Залишки коштів на кінець бюджетного періоду бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, перераховуються до бюджету об'єднаної територіальної громади на підставі платіжних доручень за підписом сільського, селищного, міського голови, обраного об'єднаною територіальною громадою.

{Частина дев'ята статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

10. Бюджет об'єднаної територіальної громади розробляється з урахуванням особливостей підготовки місцевих бюджетів, визначених бюджетним законодавством.

11. Державна реєстрація припинення юридичних осіб - сільських, селищних, міських рад, їхніх виконавчих комітетів шляхом приєднання здійснюється на підставі заяви, поданої сільським, селищним, міським головою, обраним об'єднаною територіальною громадою, або уповноваженою ним особою суб'єкту державної реєстрації.

Державна реєстрація припинення шляхом приєднання юридичних осіб - виконавчих комітетів сільських, селищних, міських рад, які забезпечують окреме виконання бюджетів територіальних громад, що об'єдналися, здійснюється не раніше затвердження бюджету об'єднаної територіальної громади.

Юридична особа - сільська, селищна, міська рада, її виконавчий комітет є такою, що припинилася, з дня внесення запису про її припинення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань.

{Частина одинадцята статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

12. Державна реєстрація змін до відомостей про юридичну особу - сільську, селищну, міську раду, обрану об'єднаною територіальною громадою, її виконавчий комітет, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, здійснюється на підставі заяви, поданої сільським, селищним, міським головою, обраним об'єднаною територіальною громадою, або уповноваженою ним особою.

{Частина дванадцята статті 8 в редакції Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

{Частину тринадцяту статті 8 виключено на підставі Закону [№ 925-VIII від 25.12.2015](#)}

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 676-VIII від 04.09.2015](#); в редакції Закону [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

Розділ III

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ДОБРОВІЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Стаття 9. **Форми державної підтримки добровільного об'єднання територіальних громад**

1. Держава здійснює інформаційно-просвітницьку, організаційну, методичну та фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад.

2. Організаційну підтримку та інформаційно-просвітницьке сприяння добровільному об'єднанню територіальних громад забезпечують Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації.

3. Методичне забезпечення добровільного об'єднання територіальних громад, визначення обсягів та форми підтримки здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері територіальної організації влади, адміністративно-територіального устрою, розвитку місцевого самоврядування.

Стаття 10. Фінансова підтримка державою добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст

1. Держава здійснює фінансову підтримку добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст шляхом надання об'єднаній територіальній громаді коштів у вигляді субвенцій на формування відповідної інфраструктури згідно з планом соціально-економічного розвитку такої територіальної громади у разі, якщо її межі повністю відповідають межам, визначеним перспективним планом формування територій громад Автономної Республіки Крим, області.

{Частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

2. Пропозиції щодо надання фінансової підтримки об'єднаній територіальній громаді вносяться Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією за поданням місцевої ради об'єднаної територіальної громади Кабінету Міністрів України не пізніше 15 серпня року, що передує бюджетному періоду, в якому передбачається надання такої фінансової підтримки.

{Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

3. Загальний обсяг фінансової підтримки розподіляється між бюджетами об'єднаних територіальних громад, утворених відповідно до перспективного плану формування територій громад Автономної Республіки Крим, області, пропорційно до площі об'єднаної територіальної громади та кількості сільського населення у такій територіальній громаді з рівною вагою обох цих факторів.

{Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом [№ 835-VIII від 26.11.2015](#)}

4. Загальний обсяг субвенцій на формування відповідної інфраструктури об'єднаних територіальних громад визначається законом про Державний бюджет України.

5. Порядок надання субвенцій з державного бюджету об'єднаним територіальним громадам встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Перспективний план формування територій громад Автономної Республіки Крим, області

1. Перспективний план формування територій громад Автономної Республіки Крим, області розробляється Радою міністрів Автономної Республіки Крим, відповідною обласною державною адміністрацією згідно з

методикою формування спроможних територіальних громад і охоплює всю територію Автономної Республіки Крим, області.

2. [Методика](#) формування спроможних територіальних громад розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері територіальної організації влади, адміністративно-територіального устрою, розвитку місцевого самоврядування, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. [Перспективний план формування територій](#) громад Автономної Республіки Крим, області схвалюється відповідно Верховною Радою Автономної Республіки Крим, обласною радою за поданням Ради міністрів Автономної Республіки Крим, відповідної обласної державної адміністрації та затверджується Кабінетом Міністрів України.

{Перспективні плани: Розпорядження КМ № 832-р, № 833-р, № 846-р, № 899-р, № 901-р, № 923-р, № 924-р, № 938-р, № 991-р, № 993-р, № 994-р, № 999-р, № 1001-р, № 1002-р, № 1029-р, № 1073-р, № 1076-р, № 1077-р, № 1158-2015-р, № 1159-р, № 1206-р, № 1391-р}

Розділ IV ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести до [Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні"](#) (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) такі зміни:

1) [частину першу](#) статті 5 після абзацу п'ятого доповнити новим абзацом такого змісту:

"старосту".

У зв'язку з цим абзаци шостий та сьомий вважати відповідно абзацами сьомим та восьмим;

2) [статтю 6](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 6. Територіальні громади

1. Первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста.

2. Територіальні громади в порядку, встановленому законом, можуть об'єднуватися в одну сільську, селищну, міську територіальну громаду, утворювати єдині органи місцевого самоврядування та обирати відповідно сільського, селищного, міського голову.

3. Територіальні громади села, селища, міста, що добровільно об'єдналися в одну територіальну громаду, можуть вийти із складу об'єднаної територіальної громади в порядку, визначеному законом";

3) доповнити [статтею 14-¹](#) такого змісту:

"Стаття 14-¹. Староста

1. У селах, селищах, визначених за рішенням місцевої ради об'єднаної територіальної громади, утвореної відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", за винятком її

адміністративного центру, обирається староста на строк повноважень місцевої ради.

2. Староста є посадовою особою місцевого самоврядування.

3. Староста:

1) представляє інтереси жителів села, селища у виконавчих органах сільської, селищної, міської ради;

2) сприяє жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;

3) бере участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного села, селища;

4) вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного села, селища виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб;

5) здійснює інші обов'язки, визначені Положенням про старосту.

4. Положення про старосту затверджується сільською, селищною, міською радою відповідної об'єднаної територіальної громади.

У Положенні визначаються права і обов'язки старости, порядок його звітності, інші питання, пов'язані з діяльністю старости.

5. Староста обирається в порядку, визначеному законом.

6. Староста є членом виконавчого комітету ради об'єднаної територіальної громади за посадою";

4) [частину четверту](#) статті 51 викласти в такій редакції:

"4. До складу виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради входять також за посадою секретар відповідної ради, староста (старости)".

3. У селах, селищах, в яких знаходилися органи місцевого самоврядування територіальних громад, що об'єдналися, обов'язки старости до обрання на перших виборах старости виконує особа, яка здійснювала повноваження сільського, селищного голови відповідної територіальної громади до об'єднання.

4. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

2) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

3) забезпечити приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про співробітництво територіальних громад (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 34, ст.1167)

Цей Закон визначає організаційно-правові засади співробітництва територіальних громад, принципи, форми, механізми такого співробітництва, його стимулювання, фінансування та контролю.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

1) договір про співробітництво - договір про умови співробітництва територіальних громад, що визначає форму співробітництва, зобов'язання та відповідальність сторін - суб'єктів співробітництва, джерела та обсяги його фінансування;

2) співробітництво територіальних громад (далі - співробітництво) - відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах з метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень;

3) спільний проект - комплекс спільних заходів, що здійснюються органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва за рахунок коштів місцевих бюджетів та інших не заборонених законодавством джерел і спрямовані на соціально-економічний, культурний розвиток територій.

Стаття 2. Принципи співробітництва

1. Співробітництво ґрунтується на принципах:

- 1) законності;
- 2) добровільності;
- 3) взаємної вигоди;
- 4) прозорості та відкритості;
- 5) рівноправності учасників;
- 6) взаємної відповідальності суб'єктів співробітництва за його результати.

Стаття 3. Суб'єкти та сфери співробітництва

1. Суб'єктами співробітництва є територіальні громади сіл, селищ, міст.

Територіальні громади здійснюють співробітництво через сільські, селищні та міські ради.

2. Співробітництво здійснюється у сферах спільних інтересів територіальних громад у межах повноважень відповідних органів місцевого самоврядування, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 4. Форми співробітництва

1. Співробітництво здійснюється у формі:

1) делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів;

2) реалізації спільних проєктів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;

3) спільного фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - інфраструктурних об'єктів;

4) утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів;

5) утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень.

2. Співробітництво припиняється у разі попереднього повідомлення суб'єктом співробітництва інших його суб'єктів з виплатою їм компенсації згідно з умовами укладеного договору з урахуванням статей 18-20 цього Закону.

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 5. Ініціювання співробітництва

1. Ініціаторами співробітництва можуть бути сільський, селищний, міський голова, депутати сільської, селищної, міської ради, члени територіальної громади у порядку місцевої ініціативи.

Ініціатор співробітництва забезпечує підготовку пропозиції щодо ініціювання співробітництва, яка подається на розгляд сільської, селищної, міської ради.

2. Пропозиція щодо ініціювання співробітництва повинна містити мету, обґрунтування доцільності співробітництва, інформацію про сферу його здійснення, форму та очікувані фінансові результати, а також інші необхідні для організації співробітництва умови.

3. Рішення про надання згоди на організацію співробітництва приймається сільською, селищною, міською радою на підставі попередніх висновків її виконавчих органів стосовно відповідності інтересам та потребам територіальної громади пропозиції щодо ініціювання співробітництва.

Прийняте в установленому порядку сільською, селищною, міською радою рішення про надання згоди на організацію співробітництва є підставою для сільського, селищного, міського голови для початку переговорів між потенційними суб'єктами співробітництва про його організацію та утворення комісії з підготовки проєкту договору про співробітництво (далі - комісія).

Стаття 6. Переговори про організацію співробітництва

1. Сільський, селищний, міський голова, що представляє територіальну громаду, надсилає пропозицію про початок переговорів з питань організації співробітництва сільським, селищним, міським головам, що представляють відповідні територіальні громади - потенційних суб'єктів співробітництва, та

забезпечує утворення комісії, до складу якої входять представники відповідних територіальних громад.

2. Сільський, селищний, міський голова за рішенням сільської, селищної, міської ради забезпечує протягом 60 днів з дати надходження пропозиції про початок переговорів з питань організації співробітництва її вивчення, оцінку виконавчими органами сільської, селищної, міської ради щодо відповідності потребам територіальної громади, а також проведення громадського обговорення такої пропозиції, після чого вона подається на розгляд відповідної ради для прийняття рішення про надання згоди на організацію співробітництва чи відмову та делегування представника (представників) до комісії.

Стаття 7. Комісія

1. До складу комісії входять у рівній кількості представники усіх суб'єктів співробітництва.

Склад комісії затверджується спільним розпорядженням сільських, селищних, міських голів, що представляють територіальні громади - суб'єктів співробітництва.

2. Формою роботи комісії є засідання, що проводяться за рішенням її голови.

Рішення, прийняті комісією на своїх засіданнях, оформляються протоколом, що підписується головуючим на засіданні та секретарем.

3. Головуючими на засіданні комісії є почергово представники суб'єктів співробітництва.

4. Організаційне забезпечення діяльності комісії здійснюється виконавчими органами сільських, селищних, міських рад - суб'єктів співробітництва.

5. Комісія готує протягом 60 днів з дати її утворення проект договору про співробітництво.

6. Комісія припиняє свою діяльність з дати набрання чинності договором про співробітництво або прийняття кожною сільською, селищною, міською радою рішення про припинення організації співробітництва.

Стаття 8. Громадське обговорення та схвалення проекту договору про співробітництво

1. Сільські, селищні, міські голови забезпечують протягом 15 днів проведення громадського обговорення підготовленого комісією проекту договору про співробітництво, за результатами якого сільські, селищні, міські голови вносять питання про схвалення його проекту на розгляд відповідних рад.

Рішення про схвалення проекту договору про співробітництво приймається сільськими, селищними, міськими радами протягом 30 днів з дати проведення громадського обговорення його проекту.

2. Договір про співробітництво укладається у письмовій формі сільськими, селищними, міськими головами після схвалення його проекту відповідними сільськими, селищними, міськими радами.

Стаття 9. Договір про співробітництво

1. Співробітництво здійснюється відповідно до договорів про співробітництво, укладених згідно із цим та іншими законами сільськими,

селищними, міськими головами від імені сільської, селищної, міської ради після схвалення їх проектів сільськими, селищними, міськими радами.

У договорі про співробітництво, зокрема, зазначається сільська, селищна, міська рада одного із суб'єктів співробітництва, відповідальна за подання звітів про виконання договору центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Примірною формою договору про співробітництво визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

2. Предмет договору про співробітництво визначається відповідно до обраної суб'єктами співробітництва форми співробітництва, передбаченої статтею 4 цього Закону.

3. Кількість примірників договору про співробітництво повинна бути на один більше, ніж кількість суб'єктів співробітництва.

Кожен із суб'єктів співробітництва отримує один примірник договору про співробітництво.

Один примірник договору про співробітництво передається для внесення до реєстру про співробітництво територіальних громад центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Порядок формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

4. Договір про співробітництво набирає чинності через 10 днів з дати його укладення з урахуванням вимог бюджетного законодавства, якщо суб'єкти співробітництва не домовились про інші строки, про що зазначається у договорі.

Розділ III

ФОРМИ СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 10. Делегування виконання окремих завдань

1. Для забезпечення виконання повноважень згідно із [Законом України](#) "Про місцеве самоврядування в Україні" та підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів органи місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва на підставі договору про співробітництво можуть делегувати одному із суб'єктів співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів.

2. Договір про співробітництво у частині делегування виконання окремих завдань повинен, зокрема, містити:

1) перелік завдань, що делегуються органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва;

2) найменування органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва, якому делегуються завдання інших органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;

3) найменування органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, які делегують завдання відповідному органу місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва;

4) вимоги до виконання органом місцевого самоврядування одного із суб'єктів співробітництва делегованих іншими суб'єктами співробітництва завдань;

5) обсяг коштів місцевих бюджетів, що передаються місцевому бюджету органу місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва на виконання делегованих завдань;

6) строк, на який делегуються завдання;

7) форму і порядок звітування про стан виконання та фінансування делегованих завдань;

8) порядок припинення договору та розв'язання спорів під час його виконання.

3. Фінансування виконання делегованих завдань здійснюється відповідно до вимог [Бюджетного кодексу України](#).

Стаття 11. Реалізація спільних проектів

1. Договір про співробітництво у частині реалізації спільного проекту повинен, зокрема, містити:

1) мету спільного проекту;

2) строки та умови його реалізації;

3) перелік заходів органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, що передбачається здійснити у рамках реалізації спільного проекту;

4) обсяги фінансування спільного проекту органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;

5) форму участі органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва у рамках реалізації спільного проекту;

6) механізм координації діяльності органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва;

7) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;

8) відповідальність сторін.

2. Під час підготовки проекту договору про співробітництво у частині реалізації спільного проекту вимоги, передбачені [статтями 5-9](#) цього Закону, можуть не застосовуватися.

Стаття 12. Спільне фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності

1. З метою забезпечення ефективного використання ресурсів територіальних громад на основі спільного застосування наявних в одного із суб'єктів співробітництва об'єктів комунальної інфраструктури співробітництво може здійснюватися у формі спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності відповідно до вимог [Бюджетного кодексу України](#).

2. Договір про співробітництво у частині спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності повинен, зокрема, містити:

1) перелік підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що передбачається спільно (усіма суб'єктами співробітництва) фінансувати (утримувати);

2) обсяг фінансових ресурсів, який органи місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва планують виділити для спільного фінансування (утримання) підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, а також порядок здійснення видатків з місцевих бюджетів;

3) умови щодо надання (виробництва) підприємствами, установами та організаціями комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються) суб'єктами співробітництва, послуг (продукції) для суб'єктів співробітництва;

4) спосіб розподілу між суб'єктами співробітництва отриманих доходів та можливих ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, що спільно фінансуються (утримуються);

5) форму і порядок подання звітності про результати діяльності підприємств, установ та організацій комунальної форми власності, використання ресурсів, у тому числі фінансових;

б) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання.

Стаття 13. Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій

1. З метою реалізації спільних інфраструктурних проектів і виконання функцій, що становлять спільний інтерес, суб'єкти співробітництва на підставі договору можуть утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації і спільно їх утримувати.

Забороняється утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації на базі майна, яке відповідно до закону (рішення органу місцевого самоврядування) не підлягає приватизації.

2. Договір про співробітництво у частині утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій повинен містити, зокрема:

1) сферу діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій;

2) найменування та місцезнаходження спільних комунальних підприємств, установ та організацій;

3) організаційно-правову форму спільних комунальних підприємств, установ та організацій;

4) структуру органів і служб управління спільними комунальними підприємствами, установами та організаціями, порядок їх призначення та організації діяльності;

5) обсяг коштів (майна), що інвестуються органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва для фінансування (утримання) та

забезпечення функціонування спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також строки їх внесення;

б) етапи утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій і відповідальність сторін за результати їх діяльності;

7) шляхи покриття органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва можливих збитків, дефіциту коштів та розподілу отриманих доходів спільних комунальних підприємств, установ та організацій;

8) порядок припинення діяльності спільних комунальних підприємств, установ та організацій, а також розподілу між суб'єктами співробітництва майна таких підприємств, установ та організацій;

9) порядок припинення дії договору та розв'язання спорів під час його виконання;

10) умови виходу одного із суб'єктів із співробітництва.

3. Статут спільного комунального підприємства, установи та організації повинен відповідати законодавству та вимогам, визначеним у договорі.

4. Утворення та реєстрація спільного комунального підприємства, установи та організації здійснюються відповідно до вимог законодавства.

Стаття 14. Утворення спільного органу управління

1. Для спільного виконання визначених законом повноважень, що належать до компетенції органів місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва, та з метою економії коштів, необхідних для їх утримання (оптимізації чи зменшення видатків), співробітництво може здійснюватися шляхом утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління.

2. Договір про співробітництво у частині утворення спільного органу управління повинен містити, зокрема:

1) мету утворення спільних органів управління;

2) повноваження, що реалізуються спільним органом управління, та його функції;

3) найменування та місцезнаходження спільного органу управління;

4) спосіб утворення спільного органу управління та його майна;

5) порядок призначення (обрання) на посаду, а також звільнення з посади керівника спільного органу управління та інших посадових осіб;

б) відповідальність керівника спільного органу управління;

7) порядок та обсяги фінансування суб'єктами співробітництва спільного органу управління;

8) порядок та періодичність звітування спільного органу управління перед суб'єктами співробітництва та відповідними органами місцевого самоврядування;

9) порядок припинення функціонування спільного органу управління та відповідного розподілу майна, наслідки такого припинення;

10) порядок припинення дії договору, можливість припинення одним із суб'єктів співробітництва участі у співробітництві та наслідки такого припинення.

3. Спільний орган управління може утворюватися як окремий виконавчий орган сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва або

у складі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ - департамент, відділ, управління, проектне бюро, агенція тощо).

Розділ IV

ДЕРЖАВНЕ СТИМУЛЮВАННЯ, ФІНАНСУВАННЯ ТА МОНІТОРИНГ СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 15. Державне стимулювання співробітництва

1. Державне стимулювання співробітництва здійснюється шляхом:

- 1) надання субвенцій місцевим бюджетам суб'єктів співробітництва у пріоритетних сферах державної політики;
- 2) передачі об'єктів державної власності у комунальну власність суб'єктів співробітництва;
- 3) методичної, організаційної та іншої підтримки діяльності суб'єктів співробітництва.

2. Держава стимулює співробітництво у разі, якщо:

- 1) посилюється спроможність суб'єктів співробітництва до забезпечення реалізації визначених законом повноважень;
- 2) до співробітництва залучені додаткові ресурси, у тому числі фінансові;
- 3) співробітництво здійснюється більш як трьома суб'єктами співробітництва;
- 4) забезпечується широка участь громадськості у здійсненні співробітництва.

3. Порядок державного стимулювання співробітництва визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Фінансування співробітництва

1. Фінансування співробітництва здійснюється за рахунок коштів:

- 1) місцевих бюджетів суб'єктів співробітництва;
- 2) самооподаткування;
- 3) інших не заборонених законодавством джерел, зокрема, державного бюджету, міжнародної технічної та фінансової допомоги, кредитних ресурсів.

2. Фінансування заходів співробітництва розпочинається з наступного бюджетного періоду.

3. Суб'єкти співробітництва забезпечують відкритий доступ до звітів про використання коштів через власні Інтернет-ресурси.

Стаття 17. Моніторинг співробітництва

1. Моніторинг співробітництва здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

2. Суб'єкт співробітництва, що згідно з договором є відповідальним за подання звітів про здійснення співробітництва, подає щороку до кінця I кварталу року, наступного за звітним, такий звіт центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування:

1) за результатами аналізу звітів про здійснення співробітництва подає в установленому порядку Кабінету Міністрів України пропозиції щодо його державного стимулювання;

2) оприлюднює кращі практики співробітництва;

3) ініціює зміни до законодавства, що регламентує здійснення співробітництва.

Розділ V

ПРИПИНЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА

Стаття 18. Підстави для припинення співробітництва

1. Співробітництво припиняється у разі:

1) закінчення строку дії договору про співробітництво;

2) досягнення цілей співробітництва;

3) невиконання суб'єктами співробітництва взятих на себе зобов'язань;

4) відмови від співробітництва відповідно до умов договору про співробітництво одного або кількох його суб'єктів, що унеможлиблює подальше здійснення співробітництва;

5) банкрутства утворених у рамках співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності;

6) прийняття судом рішення про припинення співробітництва;

7) нездійснення співробітництва протягом року з дня набрання чинності договором про співробітництво.

Припинення співробітництва не повинно спричинити зменшення обсягу та погіршення якості надання послуг населенню.

2. Спірні питання, що виникають у зв'язку з припиненням співробітництва, врегульовуються органами місцевого самоврядування суб'єктів співробітництва шляхом переговорів.

3. Припинення співробітництва здійснюється за згодою його суб'єктів у порядку, передбаченому [статтями 6-9](#) цього Закону для організації співробітництва з урахуванням особливостей цього розділу, шляхом укладення відповідного договору сільськими, селищними, міськими головами після схвалення його проекту сільськими, селищними, міськими радами.

Один примірник договору про припинення співробітництва, який набрав чинності в установленому порядку, надсилається центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері розвитку місцевого самоврядування.

Стаття 19. Переговори щодо припинення співробітництва

1. На підставі попереднього висновку виконавчого органу сільської, селищної, міської ради одного із суб'єктів співробітництва стосовно наявності хоча б однієї з підстав, передбачених частиною статті 18 цього Закону, сільська, селищна, міська рада приймає рішення про припинення співробітництва та письмово звертається до інших суб'єктів співробітництва з пропозицією проведення переговорів про припинення співробітництва.

2. Повідомлення про припинення співробітництва доводиться суб'єктами співробітництва до відома населення шляхом оприлюднення у місцевих засобах масової інформації.

3. Проведення переговорів про припинення співробітництва розпочинається протягом 30 днів з дати отримання суб'єктами співробітництва відповідної пропозиції.

4. Відсутність протягом 30 днів з дати надходження пропозиції щодо проведення переговорів про припинення співробітництва відповіді суб'єктів співробітництва вважається їх згодою на його припинення.

Стаття 20. Особливості припинення співробітництва відповідно до форми співробітництва

1. Співробітництво у формі, визначеній [пунктами 1 і 3](#) частини першої статті 4 цього Закону, припиняється не раніше наступного бюджетного періоду, якщо суб'єкти співробітництва не домовилися про інше.

2. Співробітництво у формі, визначеній [пунктом 4](#) частини першої статті 4 цього Закону, припиняється шляхом передачі учасниками співробітництва своєї частки на користь одного із суб'єктів або шляхом припинення діяльності спільного комунального підприємства згідно із законодавством.

Розділ VI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) [частину першу](#) статті 63 Господарського кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144) після абзацу шостого доповнити новим абзацом такого змісту:

"спільне комунальне підприємство, що діє на договірних засадах спільного фінансування (утримання) відповідними територіальними громадами - суб'єктами співробітництва".

У зв'язку з цим абзац сьомий вважати абзацом восьмим;

2) [частину другу](#) статті 169 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) після слів "комунальні підприємства" доповнити словами "спільні комунальні підприємства";

3) [частину першу](#) статті 26 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) доповнити пунктами 33-¹ і 33-² такого змісту:

"33-¹) прийняття рішень щодо надання згоди на організацію співробітництва територіальних громад, суб'єктом якого є територіальна громада села, селища, міста, у формах, визначених статтею 4 Закону України "Про співробітництво територіальних громад", щодо схвалення проекту договору про співробітництво та інших рішень, пов'язаних із здійсненням відповідно до зазначеного Закону співробітництва територіальних громад;

33-²) заслуховування звітів, пов'язаних із здійсненням відповідно до Закону України "Про співробітництво територіальних громад" співробітництва

територіальних громад, суб'єктом якого є територіальна громада села, селища, міста".

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 20 січня 2016 р. № 79

Київ

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України постановляє:

Внести до постанов Кабінету Міністрів України зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр

А.ЯЦЕНЮК

України

Інд. 73

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 20 січня 2016 р. № 79

ЗМІНИ,

що вносяться до постанов Кабінету Міністрів України

1. У розділі 1 переліку закладів і установ освіти, охорони здоров'я та соціального захисту і посад, робота на яких дає право на пенсію за вислугу років, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 1993 р. № 909 (ЗП України, 1994 р., № 4, ст. 70; Офіційний вісник України, 2002 р., № 39, ст. 1820; 2004 р., № 46, ст. 3052), у графі “Найменування посад” позицію “Загальноосвітні навчальні заклади, військові загальноосвітні навчальні заклади, музичні і художні школи” після слів “завідуючі навчальною і навчально-виховною частиною” доповнити словами “, завідувачі філіями, їх заступники з навчально-виховної (навчальної, виховної) роботи”.

2. Розділ III додатка до Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним працівникам навчальних закладів та установ освіти, навчальних (педагогічних) частин (підрозділів) інших установ і закладів, педагогічним, науково-педагогічним працівникам та науковим працівникам, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 р. № 346 (Офіційний вісник України, 1997 р., число 16, с. 73; 2001 р., № 13, ст. 550; 2012 р., № 54, ст. 2162), після позиції

“Директор- ⁴ доповнити такими позиціями:	56”
“Завідувач філією	56
Заступник завідувача філією з навчально-виховної (навчальної, виховної) роботи	56”.

3. Абзац перший розділу “Посади педагогічних працівників” переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 червня 2000 р. № 963 (Офіційний вісник України, 2000 р., № 24, ст. 1015; 2001 р., № 19, ст. 812; 2004 р., № 2, ст. 58; 2005

р., № 48, ст. 3013; 2006 р., № 8, ст. 454; 2007 р., № 48, ст. 1972), після слова “завідувач” доповнити словами “, завідувач філією, заступник завідувача філією з навчально-виховної (навчальної, виховної) роботи”.

4. Підрозділ 2 розділу I додатка 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2002 р. № 1298 “Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” (Офіційний вісник України, 2002 р., № 36, ст. 1699; 2005 р., № 40, ст. 2544; 2015 р., № 55, ст. 1806) у графі “Посада” після слів і цифр “вищих навчальних закладів I та II рівня акредитації” доповнити словами “, їх філій”.

5. Положення про освітній округ, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 65, ст. 2290), викласти в такій редакції:

“ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 серпня 2010 р. № 777
(в редакції постанови Кабінету Міністрів
України
від 20 січня 2016 р. № 79)

ПОЛОЖЕННЯ **про освітній округ**

1. Це Положення визначає правовий статус, порядок утворення та основні засади діяльності освітнього округу (далі - округ).

Округ - об’єднання навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту (далі - суб’єкти округу). До складу округу можуть входити опорні загальноосвітні навчальні заклади (далі - опорні заклади), їх філії. До діяльності округу можуть залучатися також інші юридичні особи, їх відокремлені підрозділи.

2. Засновниками (співзасновниками) освітнього округу (опорного закладу, його філій) можуть бути представницькі органи місцевого самоврядування об’єднаних територіальних громад, районні ради (далі - засновники).

Опорний заклад є юридичною особою, має рахунки в органах Казначейства, самостійний баланс, штамп, печатку та має у своєму складі філії. Кількість учнів (вихованців) опорного закладу (без врахування учнів (вихованців) філій), як правило, становить не менше 360 осіб.

Філія не є юридичною особою і діє на підставі положення, затвердженого в установленому порядку. Філія виконує функції початкової школи, а також може за рішенням засновника виконувати функції основної школи.

3. Округ (опорний заклад, його філії) у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про місцеве самоврядування в Україні”, іншими законодавчими актами, постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Президента України,

Кабінету Міністрів України, наказами МОН, інших центральних органів виконавчої влади, цим Положенням, рішеннями засновника та власними установчими документами.

4. Округ (опорний заклад, його філія) утворюється з метою:
створення єдиного освітнього простору;
забезпечення рівного доступу осіб до якісної освіти;
створення умов для здобуття особами загальної середньої освіти, впровадження допрофільної підготовки і профільного навчання, поглибленого вивчення окремих предметів, забезпечення всебічного розвитку особи, а також допрофесійного навчання незалежно від місця їх проживання;
раціонального і ефективного використання наявних ресурсів суб'єктів округу, їх модернізації.

Головними завданнями округу (опорного закладу, його філій) є концентрація та ефективне використання наявних ресурсів, їх спрямування на задоволення освітніх потреб учнів (вихованців), створення єдиної системи виховної роботи.

5. Засновники для прийняття рішення про створення освітнього округу (опорного закладу, його філій):

проводять аналіз мережі підпорядкованих навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту з урахуванням їх кадрового потенціалу та рівня матеріально-технічного забезпечення;

вивчають стан впровадження допрофільної підготовки і профільного навчання у навчальних закладах, що входять до складу округу, та якість надання зазначених освітніх послуг;

прогнозують витрати на зміцнення матеріально-технічної бази навчальних закладів, придбання шкільних автобусів з метою організації підвезення учнів (вихованців) і педагогічних працівників до місця навчання, роботи та до місця проживання, введення у разі потреби додаткових посад педагогічних працівників;

організують проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громадськості щодо утворення округу (опорних закладів, їх філій).

6. Засновник визначає опорні заклади серед підпорядкованих йому загальноосвітніх навчальних закладів на конкурсній основі відповідно до затверджених ним умов.

Під час проведення конкурсу обов'язково враховуються:

освітні потреби учнів (вихованців) у забезпеченні певних напрямів спеціалізації;

здатність забезпечити на належному рівні організацію допрофільної підготовки і профільного навчання;

рівень забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами;

наявність належної матеріально-технічної бази (належним чином обладнаних спортивних об'єктів, кабінетів фізики, хімії, біології, географії та інших, лабораторій, навчальних майстерень, комп'ютерного і мультимедійного обладнання, швидкісного доступу до Інтернету);

укомплектування бібліотечного фонду підручниками, науково-методичною, художньою та довідковою літературою;

зручність та наявність автомобільних доріг з твердим покриттям для забезпечення безпечного підвезення учнів (вихованців) і педагогічних працівників до місця навчання, роботи та місця проживання.

7. Засновник приймає рішення (співзасновники укладають договір про спільну діяльність або засновницький договір) про утворення округу (опорного закладу, його філії) у порядку, визначеному законодавством, в якому зазначаються:

перелік суб'єктів округу (опорних закладів, їх філій);

права, обов'язки, порядок взаємодії суб'єктів округу (опорних закладів, їх філій);

особливості організації навчально-виховного процесу в суб'єктах округу (опорних закладах, їх філіях);

організація підвезення учнів (вихованців) і педагогічних працівників до місця навчання, роботи та до місця проживання відповідно до розкладу уроків суб'єктів округу (опорного закладу, його філій);

харчування учнів (вихованців) суб'єктів округу (опорного закладу, його філій);

питання забезпечення належною матеріально-технічною базою суб'єктів округу (опорного закладу, його філій);

інші питання діяльності округу (опорного закладу, його філій).

8. Опорний заклад, його філії діють на підставі установчих документів (статуту опорного закладу, положення про філію), що розробляються відповідно до Цивільного та Господарського кодексів України, Законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778 (Офіційний вісник України, 2010 р., № 65, ст. 2291), цього Положення, інших нормативно-правових актів і затверджуються засновником опорного закладу.

9. Засновник створює, змінює тип, ліквідує та реорганізовує опорний заклад, його філії (у тому числі шляхом реорганізації підпорядкованих навчальних закладів) відповідно до вимог законодавства.

10. Зарахування (переведення) учнів (вихованців) до опорного закладу та його філій здійснюється відповідно до законодавства та оформлюється наказом керівника опорного закладу.

11. Опорний заклад та його філії обирають форми, засоби і методи навчання та виховання відповідно до Законів України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", інших актів законодавства та своїх установчих документів з урахуванням специфіки власної освітньої діяльності, профілю (спеціалізації) та інших особливостей організації навчально-виховного процесу. Дистанційне, вечірне (заочне), індивідуальне навчання та навчання екстерном організуються у порядку, визначеному МОН.

Філії, розташовані у селах і селищах, з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог та за погодженням з директором опорного закладу

можуть створювати у своєму складі з'єднані класи (класи-комплекти) початкової школи. Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи у філії опорного закладу затверджує МОН.

12. Навчальні (робочі та індивідуальні) плани опорного закладу та його філій розробляються керівництвом опорного закладу на основі типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених МОН, з урахуванням особливостей контингенту учнів, їх потреб у здобутті загальної середньої освіти, наявного освітнього рівня та затверджуються в установленому порядку.

Обсяг педагогічного навантаження педагогічних працівників опорного закладу, які забезпечують навчально-виховний процес у опорному закладі та його філіях, визначається директором опорного закладу відповідно до законодавства і затверджується засновником або уповноваженим ним органом управління освітою.

13. Структура навчального року (тривалість навчальних занять, поділ на чверті, семестри (триместри) та режим роботи опорного закладу встановлюються його директором у межах часу, передбаченого робочим навчальним планом.

Розклад уроків опорного закладу, його філій складається відповідно до навчального плану з дотриманням педагогічних, санітарно-гігієнічних та режимних вимог і затверджується директором опорного закладу.

14. Керівництво опорним закладом здійснюють директор та його заступники. Директор опорного закладу здійснює повноваження, визначені Положенням про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778, іншими актами законодавства, статутом опорного закладу.

Керівництво філією опорного закладу здійснює завідувач філією та його заступники відповідно до законодавства, статуту опорного закладу та положення про філію.

15. Матеріально-технічна база опорного закладу, його філій включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інші матеріальні цінності, вартість яких відображено у балансі опорного закладу. Опорний заклад, його філія можуть мати у своєму складі інтернат з частковим або повним утриманням учнів (вихованців) за рахунок засновника.

Опорний заклад повинен бути забезпечений належним чином обладнаними спортивними об'єктами, кабінетами фізики, хімії, біології, географії та іншими, лабораторіями, навчальними майстернями, комп'ютерним і мультимедійним обладнанням, швидкісним доступом до Інтернету.

16. Опорний заклад, його філія мають штатний розпис, що розробляється і затверджується засновником на підставі Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів, що затверджені МОН.

Фінансування опорного закладу, його філії здійснюється його засновником або уповноваженим ним органом відповідно до законодавства. Порядок ведення бухгалтерського обліку та діловодства визначається законодавством.

17. Державний нагляд (контроль) за діяльністю суб'єктів округу, опорного закладу, його філії здійснюється у порядку, визначеному законодавством.”.

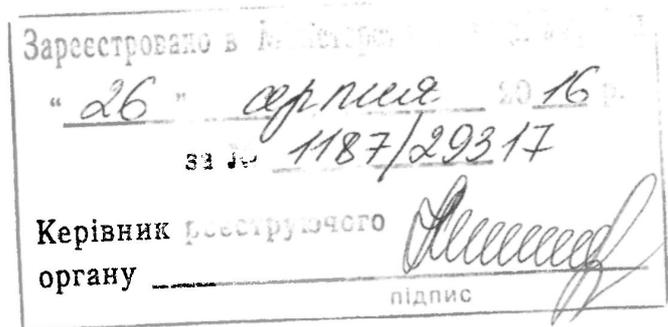
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

05 08 2016 р.

м. Київ

№ 944

Про затвердження Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи у філії опорного закладу

На виконання пункту 11 Положення про освітній округ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 року № 777 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20 січня 2016 року № 79), та з метою вдосконалення нормативної бази щодо функціонування опорних закладів

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи у філії опорного закладу, що додається.
2. Управлінню адміністративно-господарського та організаційного забезпечення (Єрко І. А.) в установленому порядку зробити відмітку у справах архіву.
3. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України у встановленому законодавством порядку.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзея П. К.

Міністр

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Л. М. Гриневич', written in a cursive style.

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
05 серпня 2016 року № 944

Зареєстровано в Міністерстві освіти і науки України
“ 26 ” серпня 20 16 р.
за № 1187/20317
Керівник реєструючого органу _____
підпис _____

ПОЛОЖЕННЯ

про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи у філії опорного закладу

І. Загальні положення

1. Це Положення визначає правовий статус, порядок утворення та основні засади діяльності з'єднаних класів (класів-комплектів) початкової школи у філіях опорних загальноосвітніх навчальних закладів (далі – опорні заклади).

У цьому Положенні під терміном «з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи» розуміється різновікова група дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами, які навчаються за визначеним робочим навчальним планом і програмою згідно з розкладом занять.

У загальноосвітніх навчальних закладах з малою наповнюваністю дітей формування класів-комплектів визначається конкретними умовами й залежить від кількості учнів.

2. З'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи утворюється щороку за наказом керівника опорного закладу з метою:

створення єдиного освітнього простору;

гарантування рівного доступу осіб до якісної освіти;

забезпечення повноцінного фізичного, духовного, інтелектуального, соціального розвитку особистості учня початкової школи, оволодіння ключовими та предметними компетентностями;

створення умов для здобуття учнями (вихованцями) початкової освіти у населеному пункті, максимально наближеному до їх місця проживання.

3. Головними завданнями створення з'єднаних класів (класів-комплектів) початкової школи у філіях опорного закладу є концентрація та ефективне використання наявних ресурсів, їх спрямування на задоволення освітніх потреб

учнів (вихованців), створення єдиної системи виховної роботи для самореалізації особистості, її всебічного гармонійного розвитку.

II. Умови створення з'єднаних класів (класів-комплектів) початкової школи у філіях опорного закладу

1. Під час створення з'єднаних класів (класів-комплектів) початкової школи у філіях опорного закладу обов'язково враховуються:

освітні потреби учнів (вихованців);

здатність забезпечити на належному рівні організацію навчання;

рівень забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами;

наявність належної матеріально-технічної бази (обладнані спортивні об'єкти, кабінети, комп'ютерне обладнання, доступ до мережі Інтернет тощо);

укомплектування бібліотечного фонду підручниками, науково-методичною, художньою та довідковою літературою.

2. У з'єднані класи (класи-комплекти) початкової школи у філіях опорного закладу об'єднують учнів від двох до чотирьох класів.

3. З'єднані класи (класи-комплекти) початкової школи у філіях опорного закладу створюються у випадку, коли у зв'язку із демографічною ситуацією один або декілька класів початкової школи не можуть бути створені відповідно до вимог частини другої статті 14 Закону України «Про загальну середню освіту».

4. Тривалість уроків визначається відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту».

5. Для організації ефективного навчально-виховного процесу передбачається забезпечення класних кімнат відповідною матеріально-технічною базою, зокрема пересувними дошками, ширмами, партами-трансформерами тощо.

6. Навчальні предмети, що потребують особливої підготовки (іноземна мова, образотворче мистецтво, фізична культура, музика, інформатика), можуть викладатися вчителями-предметниками.

7. Учитель у своїй роботі може використовувати різноманітні форми, методи та засоби навчання відповідно до мети і завдань уроку.

8. Оплата роботи вчителя у з'єднаних класах (класах-комплектах) початкової школи у філіях опорного закладу здійснюється, виходячи з установленого навантаження залежно від кількості годин, передбачених навчальними планами, розкладу занять, встановлених ставок заробітної плати з урахуванням підвищень, доплат, надбавок та інших конкретних умов, що склалися у філії, за наказом керівника опорного закладу.

9. Учителям, які працюють зі з'єднаними класами (класами-комплектами) початкової школи у філіях опорного закладу, доплати за класне керівництво, перевірку зошитів та завідування навчальним кабінетом здійснюються відповідно до Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15 квітня 1993 року № 102, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27 травня 1993 року за № 56.

III. Організація навчально-виховного процесу у з'єднаних класах (класах-комплектах) початкової школи у філіях опорного закладу

1. Навчально-виховний процес у з'єднаних класах (класах-комплектах) здійснюється відповідно до робочих навчальних планів, складених на основі типових навчальних планів, затверджених МОН, для учнів (вихованців) кожного класу окремо.

Для дітей з особливими освітніми потребами розробляється індивідуальний навчальний план на основі робочого плану класу з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності та рекомендацій психолого-медико-педагогічної консультації щодо корекційно-розвиткових занять.

2. З'єднані класи (класи-комплекти) працюють за навчальними програмами для початкової школи, затвердженими МОН.

3. Розклад уроків у з'єднаних класах (класах-комплектах) складається відповідно до вимог санітарно-гігієнічних норм та затверджується керівником опорного закладу.

4. У з'єднаних класах (класах-комплектах) за можливості проводяться однопредметні та однотемні уроки.

Директор департаменту загальної
середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко

**ОСВІТА У ГРОМАДАХ:
ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ
Методичні рекомендації**

В Україні сьогодні відбувається процес децентралізації влади – реформа, яка передбачає передачу більших повноважень і ресурсів на рівень територіальних громад і має визначальний вплив на політичну, адміністративну, фінансову та інші сфери, в тому числі і освітню.

Децентралізація освіти – це передача повноважень і відповідальності за управління освітою та фінансування освіти демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам, при цьому, важливі повноваження щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи залишаються на рівні національного уряду, зокрема Міністерства освіти і науки. Таким чином, децентралізована система освіти функціонує через співпрацю та координацію діяльності багатьох незалежних інституцій, кожна з яких має законодавчо визначену сферу автономії.

Основною проблемою процесу децентралізації є те, що поки що немає чітких правил, адже саме реформування випереджує законодавче творення.

На даний час процес регламентують Закони України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та «Про співробітництво територіальних громад», а також постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад». Не дивлячись на короткий час існування цих нормативних актів, до них уже внесено ряд змін, але вони все рівно залишаються досить загальними і схематичними.

Залишитися осторонь цієї реформи не вийде, вона не обійде нас стороною, а тому потрібно розібратися в її суті і намагатися якщо вже не отримати з неї вигоди, то хоча б не допустити втрат.

Децентралізація – це...

Європейський і світовий досвід свідчать, що місцеві проблеми можуть ефективно вирішуватися виключно на місцевому рівні.

Децентралізація – це шлях, що передбачає передачу повноважень вирішувати місцеві проблеми на найближчий для людей рівень – від центральних державних структур органам місцевого самоврядування - безпосередньо громадам, а також забезпечити їх власними фінансовими ресурсами, які зроблять їх спроможними ці проблеми вирішувати.

Запроваджується відповідальність органів місцевого самоврядування перед виборцями за ефективність своєї роботи, а перед державою – відповідальність за законність.

Основні цілі децентралізації:

- Жителі громад будуть отримувати соціальні (субсидії, соцдопомогу, допомогу по безробіттю), адміністративні (доступ до реєстрів, видача і заміна документів тощо) та комунальні послуги якісно та наближено до місця проживання.
- Громади отримають у розпорядження ресурси – землю, встановлення місцевих податків і зборів, доступ до міжнародних кредитів та отримання міжнародної фінансової допомоги.
- Стимулювання економічного розвитку і залучення інвестицій в громади для створення нових робочих місць.
- Дрібні громади можуть об'єднати фінансові, майнові та інтелектуальні ресурси для покращення якості послуг і удосконалення місцевої інфраструктури (доріг, громадського транспорту, систем тепло- і водопостачання).
- Розв'язання однієї з важливих проблем, що існують сьогодні, - надмірну подрібненість територіальних громад.
- Посилення впливу громади на прийняття рішень, планування розвитку та формування бюджету.

Громади: від територіальних до спроможних (об'єднаних)

За Європейською хартією місцевого самоврядування, яка є частиною законодавства України, місцеве самоврядування – це «**право і спроможність** органів місцевого самоврядування...здійснювати регулювання і управління суттєвою часткою суспільних справ, які належать до їхньої компетенції, в інтересах місцевого населення».

На сьогодні переважна більшість територіальних громад України, **маючи право** вирішувати питання місцевого значення, **незпроможна це робити** через брак власних коштів, занепад або відсутність інфраструктури (необхідних будівель, споруд, доріг тощо), а також недостатність кваліфікованих кадрів. Тому значна частина питань місцевого значення не вирішується: не утримуються на належному рівні об'єкти комунальної власності (школи, лікарні тощо), територія, благоустрій.

Мета реформи місцевого самоврядування – забезпечити його спроможність самостійно, за рахунок власних ресурсів, вирішувати питання місцевого значення в інтересах жителів громади.

Важливою складовою та запорукою реалізації цієї реформи є формування *спроможних* громад, що відбувається шляхом об'єднання територіальних громад.

Спроможна громада – це та, яка за рахунок власних ресурсів зможе вирішувати питання місцевого значення в інтересах жителів громад

Спроможна громада ґрунтується на:

- Повноваження
- Фінансові ресурси
- Контроль

Щоб громади стали спроможними, необхідне їх об'єднання

Прогнозується, що внаслідок реформи в Україні буде 1500 – 2000 територіальних об'єднаних громад (зараз – 458 міських, 783 селищних, 10 279 сільських).

Передбачається, що об'єднані громади отримають такі ж доходні ресурси та повноваження як у міст обласного значення.

Об'єднання громад проводиться на підставі Закону України «Про добровільне об'єднання громад», Методики формування спроможних територіальних громад, затвердженою постановою КМУ, Перспективного плану, розробленого облдержадміністрацією, схваленого ВР і затвердженого КМУ.

Умови об'єднання:

- Добровільність
- Цілісність (у складі об'єднаної громади не може бути іншої територіальної громади, яка має свій представницький орган місцевого самоврядування)
- Нерозривність території
- Розташування в межах однієї області і, бажано, одного району
- Врахування історичних, культурних, етнічних, природних та інших чинників, що впливають на соціально-економічний розвиток громади
- Наявність і відповідність інфраструктури
- Забезпеченість кадровим резервом
- Фінансове забезпечення відповідних адміністративно-територіальних одиниць
- Якість і доступність публічних послуг (не може бути нижчою, ніж до об'єднання)

Адміністративний центр об'єднаної територіальної громади:

- Розташований приблизно в географічному центрі.
- Можуть бути: місто обласного значення, районний центр, селище, село.
- Зона доступності: 20 км із дорогами із твердим покриттям, доїзд не більше як за 30 хв. (швидка допомога, пожежна команда, поліцейський патруль). Може бути збільшена до

- 25 км. Може бути зменшена у разі відсутності доріг, особливостей рельєфу, що унеможлиблює сполучення.
- Має найбільш розвинену інфраструктуру
 - Має можливість розмістити органи управління та центри надання адміністративних послуг

При цьому:

- Статус населених пунктів не змінюється
- Об'єднана територіальна громада є правонаступником майна, прав та обов'язків територіальних громад, що об'єднуються
- Межі об'єднаних громад визначаються по зовнішнім межах територіальних громад, що ввійшли до складу об'єднаної
- Реформа не передбачає зміни меж областей

Форми державної підтримки об'єднаних громад:

- Фінансова – надання коштів у вигляді базової дотації і субвенцій – освітньої і медичної (розмір визначається Законом України «Про Державний бюджет України», порядок надання встановлюється Кабінетом Міністрів України)
- Інформаційно-просвітницька
- Організаційна
- Методична

Компетенції реформованих громад

Громада

МІСТО, СЕЛИЩЕ, СЕЛО	Місцевий економічний розвиток
	Розвиток та утримання місцевої інфраструктури
	Планування розвитку території громади, її благоустрою та забудови
	Соціальна допомога
	Середня, дошкільна та позашкільна освіта
	Швидка медична допомога, первинна охорона здоров'я
	Культура та фізична культура
	Муніципальні правоохоронні органи
	Житлово-комунальні послуги, утримання об'єктів комунальної власності
	Пасажирські перевезення на території громади

Район

РАЙОН	Утримання об'єктів спільної власності територіальних громад району
	Виховання та навчання дітей у школах-інтернатах загального профілю
	Транспортна інфраструктура районного значення
	Забезпечення надання вторинної медичної допомоги

Область і регіон

ОБЛАСТЬ І РЕГІОН	Утримання об'єктів спільної власності територіальних громад регіону
	Спеціалізована середня освіта
	Розвиток культури, спорту та туризму
	Спеціалізована охорона здоров'я (третинний рівень)
	Транспортна структура регіонального значення
	Планування регіонального розвитку

Повноваження органів місцевого самоврядування в об'єднаних громадах

Власні повноваження	Планування розвитку громади та формування бюджету
	Економічний розвиток, залучення інвестицій, розвиток підприємництва
	Управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво, прийняття будівель в експлуатацію
	Розвиток місцевої інфраструктури: утримання та будівництво доріг; водо-, тепло-, газопостачання і водовідведення та благоустрій території
	Надання житлово-комунальних послуг (теплопостачання і водовідведення, управління відходами, утримання об'єктів комунальної власності)
	Утримання вулиць і доріг на території громади
	Організація пасажирських перевезень на території громади
	Громадська безпека силами муніципальної поліції
	Пожежна охорона
Делеговані повноваження	Соціальна допомога через територіальні центри в громадах
	Адміністративні послуги через центри їх надання в громадах
	Управління школами та дитсадками
	Первинна медична допомога
	Утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних майданчиків
Послуги підрозділів державних органів у громадах	Виплата пенсій, субсидій, забезпечення пільгами
	Казначейське обслуговування
	Реєстрація актів цивільного стану
	Контроль санітарного та епізоотичного стану
<i>Органи місцевого самоврядування отримують необхідні кадрові та фінансові ресурси та інфраструктурний потенціал для належного виконання повноважень</i>	
<i>Державні органи, що замінюють районні державні адміністрації, наглядають за дотриманням органами місцевого самоврядування Конституції і законів України</i>	

Сільський староста

Згідно із ст. 14-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні, у селах, селищах, визначених за рішенням місцевої ради об'єднаної територіальної громади, утвореної відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад", за винятком її адміністративного центру, обирається староста на строк повноважень місцевої ради.

Староста є посадовою особою місцевого самоврядування.

Староста:

- 1) представляє інтереси жителів села, селища у виконавчих органах сільської, селищної, міської ради;
- 2) сприяє жителям села, селища у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування;
- 3) бере участь у підготовці проекту бюджету територіальної громади в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного села, селища;
- 4) вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного села, селища виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної форми власності та їх посадових осіб;
- 5) здійснює інші обов'язки, визначені Положенням про старосту.

Положення про старосту затверджується сільською, селищною, міською радою відповідної об'єднаної територіальної громади. У Положенні визначаються права і обов'язки старости, порядок його звітності, інші питання, пов'язані з діяльністю старости.

Староста обирається в порядку, визначеному законом.

Староста є членом виконавчого комітету ради об'єднаної територіальної громади за посадою.

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ

Реформування вертикалі управління освітою

Децентралізація освіти – це передача повноважень і відповідальності за управління освітою та фінансування освіти демократично обраним органам місцевого самоврядування. Найбільша частина управлінських і фінансових повноважень у децентралізованій системі освіти зазвичай належить органам місцевого самоврядування. Місцеві виконкоми звітують лише перед місцевими радами, таким чином здійснюючи функції від імені та в інтересах своїх виборців. При цьому, діяльність місцевої влади має знаходитися під пильним моніторингом щодо дотримання нею Конституції і законів України, а функції нагляду будуть покладені на державні органи, що замінять районні державні адміністрації.

При цьому, важливі повноваження щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи залишаються на рівні Уряду, зокрема Міністерства освіти і науки. Таким чином, децентралізована система освіти функціонує через співпрацю та координацію діяльності багатьох незалежних інституцій, кожна з яких має законодавчо визначену сферу автономії.

Децентралізація передбачає створення системи врядування, яка замість вертикального підпорядкування ґрунтується на співпраці незалежних установ різних рівнів, що керуються положеннями законодавства. В Україні це означає, що об'єднані громади, райони та області матимуть автономні, демократично обрані органи місцевого самоврядування, чії ради та виконавчі органи діятимуть відповідно до очікувань місцевих мешканців, які їх обрали. Автономія місцевих органів влади має бути закріплена та гарантована законодавством, а також повинна ретельно відстоюватися усіма зацікавленими сторонами, в тому числі асоціаціями органів місцевого самоврядування. Водночас, органи місцевого самоврядування мають функціонувати у відповідності до чинного законодавства. Закони повинні чітко визначати їхні сфери компетенції, фінансові повноваження та відповідальність, а також доходи. Звичайно, це означає, що освітнє законодавство повинно бути адаптовано до такої нової системи врядування.

Освітня вертикаль повинна бути чітко визначена належним законодавством.

Міністерство здійснює управління децентралізованою системою освіти через розроблення законодавства, прийняття освітніх норм і стандартів, а також через спеціальні, цілеспрямовані програми розвитку (наприклад, реформування навчальної програми або запровадження системи зовнішнього оцінювання).

Міністерство також відповідає за формулу визначення розміру освітньої субвенції від державного бюджету місцевим бюджетам, а також за різноманітні фінансові програми, зокрема щодо інвестицій або, наприклад, забезпечення шкільними автобусами.

Такі управлінські повноваження міністерства є значними на початку процесу децентралізації, але з часом стають слабшими через внесення змін до законодавства.

Сьогодні обласні департаменти освіти є ключовим елементом освітньої вертикалі, оскільки одержують запити і завдання від Міністерства освіти і науки та передають їх районним управлінням освіти, вони здійснюють нагляд і керівництво діяльністю районних управлінь освіти в порядку ієрархії підпорядкування.

В умовах децентралізації ця вертикаль зникне. Замість цього обласні департаменти освіти стануть підрозділами обласних виконкомів, які призначатимуться обласними радами та відповідатимуть за впровадження освітньої політики у відповідності до законодавства та у межах встановленої компетенції на рівні області.

Районні управління освіти стануть частиною районних виконкомів та звітуватимуть перед районними радами. Вони матимуть відмінні інституціональні структури, наприклад, включатимуть повноваження у сфері спорту або культури в деяких менших районах, і навіть можуть мати різні назви, наприклад, бюро або офіс з питань освіти. Вони стануть незалежними від обласних департаментів освіти і водночас втратять управлінські повноваження відносно управлінь освіти на рівні громади. Аналогічні зміни відбудуться в управліннях освіти об'єднаних громад. Натомість, оскільки всі ці органи працюватимуть задля освіти наступних поколінь громадян України, вони повинні будуть співпрацювати та гармонізувати свою діяльність. Сподіваємося, що новий закон про середню освіту сприятиме такій співпраці та гармонізації.

Управління освітою в об'єднаних громадах: створення власного органу чи делегування повноважень

Вищеописаний варіант функціонування районних управлінь освіти характерний для того випадку, коли об'єднані громади створять свій власний орган управління освітою з введенням відповідних посад для ефективного менеджменту, забезпечивши чіткий розподіл функцій між органом управління освітою об'єднаної громади та районним управлінням освітою.

Можливий інший випадок, коли об'єднана громада не створює власного органу управління освітою, а в порядку, встановленому Законом України «Про співробітництво територіальних громад», делегує відповідні повноваження спільному органу управління освітою. Такий спільний орган може бути новоутворений декількома об'єднаними територіальними громадами, або ж в цій ролі може виступити районне управління освітою, якому одна чи кілька об'єднаних територіальних громад делегують адміністративні повноваження.

Делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів має ряд переваг:

- економія коштів (оптимізація чи зменшення видатків),
- краще забезпечення кваліфікованими кадрами,
- спільне утримання суб'єктами співробітництва інфраструктурних об'єктів та фінансування комунальних послуг,
- ефективність реалізації спільних проектів через централізовану координацію.

ОПОРНІ ШКОЛИ

Реформа децентралізації в освітній галузі передбачає створення належної мережі шкіл.

20 січня 2016 року в Уряді було прийнято рішення про оптимізацію шкільної мережі.

Опорні школи будуть створені в рамках проекту по децентралізації освіти та оптимізації мережі шкіл. Адже тепер на об'єднані громади покладається питання самостійного визначення структури загальноосвітніх начальних закладів.

Оснащенням опорних шкіл стане сучасне матеріально-технічне обладнання в кабінетах фізики, хімії, математики, біології, географії та сучасні мультимедійні пристрої в комп'ютерних кабінетах. З цією метою Кабмін збільшив фінансування галузі освіти більше, ніж на 121 мільйон гривень.

За словами голови Уряду, опорні школи – це крок до вдосконалення якості середньої освіти.

Опорні школи: навіщо

- Забезпечення умов для рівного доступу до якісної освіти
- Підвищення якості освіти
- Ефективне використання наявних ресурсів
- Підвищення спроможності органів місцевого самоврядування

Основні принципи організації опорної школи

- Точкове покращення матеріального стану опорної школи
- Можлива зміна ступеня наближених шкіл.
- Довезення учнів шкіл-філій до опорної школи.

Компетенції органів місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади щодо створення і функціонування опорних шкіл

- ✓ Приймають рішення про створення опорної школи та філій
- ✓ Організують проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед громадськості щодо утворення округу (опорних закладів, їх філій)
- ✓ Здійснюють розподіл коштів освітньої субвенції та власних доходів між шкільними округами та школами
- ✓ Призначають директора опорної школи
- ✓ Організують підвезення учнів та вчителів до опорної школи (як правило, тривалість маршруту в один бік не повинен перевищувати 45 хв.)
- ✓ Відповідають за матеріально-технічну базу та створення належних умов навчання (в тому числі, харчування)

Перелік основної документації для визначення опорної коли та її філій

- Попереднє рішення засновника щодо консолідації шкільної мережі й створення опорного навчального закладу та **не менше ніж трьох його філій.**
- Розрахунок кількості учнів, які будуть підвозитися до опорної школи після консолідації мережі.
- Маршрути підвезення учнів та педагогічних працівників (з розрахунком відстаней та приблизного часу в дорозі).
- План розвитку навчального закладу на наступні 3 роки з оцінкою можливих ризиків.
- Інформація щодо запланованого штатного розпису із обов'язковим зазначенням можливих ставок, що підлягають скороченню (з філіями).
- План організації інклюзивного навчання у закладі при наявності дітей з особливими потребами
- Чіткий опис інвестиційних потреб опорної школи (відповідно до переліку інвестиційних компонентів).

Інвестиційні компоненти

Обов'язкові:

- ✓ Інвестиція в оснащення шкільної лабораторії та кабінетів (фізики, хімії, географії, біології), мультимедійне обладнання
- ✓ Встановлення мережі wi-fi з безкоштовним (безпечним) доступом для всіх учителів і учнів в опорній школі
- ✓ Професійний розвиток вчителів

Бажані:

- ✓ Придбання одного чи двох шкільних автобусів для перевезення учнів
- ✓ Інвестиція в шкільну бібліотеку
- ✓ Заходи з енергозбереження

- ✓ Ремонт приміщень опорної школи (необхідно додати докладне пояснення відповідних потреб школи)
- ✓ Облаштування, необхідні для забезпечення інклюзивного навчання
- ✓ Інвестиції в нові спортивні споруди, які використовуватимуться як для уроків, так і для позашкільної діяльності
- ✓ Включення інших видів позашкільної діяльності

Основні критерії відбору опорних шкіл

- Кількість філій (не менше 3)
- Кількість учнів, що тепер навчаються в інших школах та будуть підвозитися до опорної школи
- Загальна кількість учнів, що будуть підвозитися до опорної школи
- Наявність принаймні 2-х класів у кожній паралелі вище 4 класу
- Наявність професійного керівника опорної школи
- Забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами
- Матеріально-технічна база
- Забезпечення спортивними спорудами
- План розвитку навчального закладу на 3 роки

Склад обласних конкурсних комісій

- Два представники обласного департаменту освіти
- Представник МОН
- Представник постійної комісії з питань освіти обласної ради
- Представник офісу реформ
- Представник громадськості

Етапи конкурсу

01.03.2016 р.	Оголошення конкурсу і формування комісій
15.03.2016 р.	Подання конкурсних пропозицій
25.03.2016 р.	Оцінка та відбір проектів
08.04.2016 р.	<u>Подання остаточної документації :</u> ✓ рішення ради про визначення опорної школи і її філій ✓ рішення ради про реорганізацію (або ліквідацію) шкіл-філій ✓ докладний бюджет кожного затвердженого компоненту проекту інвестицій в опорні школи
15.04.2016 р.	Перерахування коштів
19.08.2016 р.	Попередній звіт про завершення проекту інвестицій
01.11.2016 р.	Остаточний звіт про завершення проекту інвестицій
<i>З метою інформування громадськості інформація про подані на конкурс проекти, переможців, про виконання інвестиційних проектів має бути розміщена на офіційному сайті обласного департаменту освіти</i>	

ЄДИНИЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД	
ОПОРНА ШКОЛА	ШКОЛА-ФІЛІЯ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ має статус юридичної особи ✓ може мати рахунки в органах казначейства, самостійний баланс, штамп та печатку ✓ як правило, не менше 360 учнів без урахування учнів шкіл-філій ✓ не менше 3 школи-філії ✓ наявність матеріально-технічної бази (спортивні об'єкти, кабінети фізики, хімії, біології, географії, лабораторій та ін.) ✓ забезпеченість кваліфікованими педагогічними кадрами ✓ досвідчений директор 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ не є юридичною особою ✓ як правило – це початкова школа (ЗНЗ I ступеня), або за рішенням засновника – основна школа (ЗНЗ I-II ступеня) ✓ очолює завідувач філії
ДИРЕКТОР ОПОРНОЇ ШКОЛИ	ЗАВІДУВАЧ ФІЛІЇ
<ul style="list-style-type: none"> ✓ призначає усіх працівників (опорної школи та її філій) і завідувачів філій ✓ приймає необхідні для навчального процесу рішення (обсяг педагогічного навантаження, режим роботи опорного закладу, розклад занять, навчальні (робочі та індивідуальні) плани опорного закладу та його філій) ✓ відповідає за якість освіти у своєму шкільному окрузі ✓ відповідає за налагодження системи професійного розвитку вчителів шкільного округу 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відповідальний за організацію навчально-виховного процесу та належних умов навчання у філії
Усі педагогічні працівники вважаються працевлаштованими в опорному закладі	

Основні проблеми розподілу повноважень в системі освіти

Реформування освітньої галузі означає фактично функціонування її в новій реальності, а в процесі будь-яких реформ завжди виникають певні труднощі. Спеціалісти виділяють серед основних проблем наступні:

- Не конкретизоване, загальне законодавство.
- Відсутність єдиного підходу до самого процесу реформи та його результатів, брак чіткої покрокової програми.
- Відсутність єдиного координаційного центру. Планувалося, що таким центром стане Міністерство регіонального розвитку, але фактичного цього не відбулося.
- Багато важелів «ручного» управління (законодавство містить ряд норм, згідно з якими те чи інше питання вирішується «за рішенням Кабінету Міністрів України»).
- Чітко не розподілено належність та підпорядкування усіх типів закладів освіти до відповідного рівня врядування.
- До кінця чітко не розподілено (в т. ч. і не закріплено законодавчо) функції і повноваження між всіма рівнями місцевої влади.
- Часто не співпадає ефективність об'єднання за територіальним принципом і за адміністративним.

- Подекуди сільські та селищні ради замалі, заслабкі та можна сказати неспроможні, навіть при їх об'єднанні.
- Районні та обласні ради не є місцевою владою в чистому вигляді, тому виникає проблема розподілу функцій і повноважень.
- Районні управління освіти, хоча вони не є реальними представниками самоврядування, мають досвід, інформацію та спроможність управляти шкільною мережею, але існуюче законодавство усуває їх від таких функцій.
- Відсутній чіткий механізм ефективного розподілу освітньої субвенції.
- Сірі зони. Не відомо скільки «об'єднаних громад» буде створено, якими будуть їхні «об'єми» та яким буде їх правовий і бюджетний статус.
- Не відомо скільки районів буде укрупнено та яким буде їх правовий та бюджетний статус.
- Не відомо чи відбудуться зміни до Конституції, що перетворять районні та обласні ради на справжні органи місцевого самоврядування.
- Не варто сподіватись, що громади швидко об'єднуються та стануть сильною місцевою владою.

**Головам районних міських
організацій Профспілки працівників
освіти і науки**

*Методичні рекомендації щодо
передачі, реалізації і розмежування
повноважень у сфері
загальної середньої освіти РДА і ОТГ*

У зв'язку зі створенням об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ), переходом їх на прямі відносини з Державним бюджетом виникли запитання щодо передачі, реалізації і розмежування повноважень у сфері загальної середньої освіти.

Відповідно до статті 35 Закону України «Про загальну середню освіту» до органів управління системою загальної середньої освіти, крім органів виконавчої влади обласних та районних державних адміністрацій, відносяться й органи місцевого самоврядування.

Первинним суб'єктом місцевого самоврядування є територіальна громада села, селища, міста.

Представницьким органом місцевого самоврядування є відповідна рада, яка наділена правом представляти інтереси територіальної громади і приймати від її імені рішення.

Для здійснення виконавчих функцій і повноважень місцевого самоврядування створюються відповідні виконавчі органи рад.

Відповідно до ч. 3 ст. 37 Закону України «Про загальну середню освіту» місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в галузі середньої освіти в межах їх компетенції здійснюють добір, призначення на посаду та звільнення з посади педагогічних працівників, у тому числі керівних кадрів комунальних загальноосвітніх навчальних закладів.

У зв'язку з цим виникає питання щодо меж компетенції органів місцевого самоврядування з призначення педагогічних працівників та керівників загальноосвітніх навчальних закладів (далі ЗНЗ). У ст.20 Закону України «Про освіту» зазначено, що керівники навчальних закладів, що є комунальною власністю, призначаються відповідними обласними, міськими, районними органами управління освітою за попереднім погодженням з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Зазначена стаття передбачає письмове погодження кандидатури на посаду керівника закладу освіти як з місцевими органами виконавчої влади, так із органами місцевого самоврядування.

Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» питання призначення керівних та педагогічних працівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів не віднесено ні до повноважень пленарних засідань сільських, селищних, міських рад, ні до повноважень їх виконавчих органів.

Відповідно до п. 10 ч. 4 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільські, селищні, міські голови призначають на посади та звільняють з посад керівників відділів, управлінь та інших виконавчих органів ради, підприємств, установ та організацій, що належать до комунальної власності відповідних територіальних громад, крім керівників дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів. Також не віднесено до повноважень сільських, селищних, міських голів питання призначення та звільнення заступників керівників навчальних закладів та педагогічних працівників ЗНЗ.

Таким чином, сільська, селищна, міська рада може реалізувати свої права щодо призначення керівних та педагогічних працівників ЗНЗ лише шляхом створення власного органу управління освітою - відділу освіти відповідної сільської, селищної, міської ради.

З метою належного забезпечення реалізації державної політики у сфері загальної середньої освіти на відповідній території та виконання інших функцій, покладених державою у відповідній сфері (стаття 37 Закону України «Про загальну середню освіту»), вважаємо вкрай необхідним створення відділів освіти відповідних рад.

Саме на даний відділ мають бути покладені повноваження щодо врегулювання більшості питань, які постають при передачі загальноосвітніх закладів до ОТГ. У першу чергу це прийняття та звільнення керівних та педагогічних працівників ЗНЗ, оскільки законом визначено суб'єкт, який має право на виконання даних дій, а саме відповідний орган управління освітою (стаття 26 Закону України «Про загальну середню освіту»).

Відповідно до статті 32 Закону України «Про місцеве самоврядування» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, управління закладами освіти, які належать територіальним громадам або передані їм, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Виконавчий комітет є юридичною особою і є правонаступником прав та обов'язків всіх юридичних осіб - виконавчих комітетів відповідних сільських, селищних, міських рад, що об'єдналися (ч. 5 статті 8 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»).

З моменту створення виконавчого комітету, як юридичної особи, він наділений правом приймати відповідні рішення, делеговані відповідною радою, укладати угоди, договори та бути суб'єктами цивільно-правових відносин.

Так, статтею 28 Закону України «Про місцеве самоврядування» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить об'єднання на договірних засадах коштів відповідного місцевого бюджету та інших місцевих бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування комунальних підприємств, установ, організацій, вирішення інших питань, що стосуються спільних інтересів територіальних громад.

У разі виникнення правовідносин між територіальними громадами можливим є укладення договорів про співробітництво відповідно до ст.9 закону України «Про співробітництво територіальних громад». Шляхи застосування

положень даного закону визначені в листі Міністерства освіти і науки від 30.12.2015 № 1/9-633 «Про формування органів управління освітою».

Статтею 15 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування з метою більш ефективного здійснення своїх повноважень, захисту прав та інтересів територіальних громад можуть об'єднуватись в асоціації органів місцевого самоврядування та їх добровільні об'єднання.

Відповідно до статті 35 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» для здійснення спільних програм місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування можуть укласти договори, створювати спільні органи та організації.

Законами України «Про місцеве самоврядування» (ст. 11, ч. 2 ст. 16), «Про місцеві державні адміністрації» (ст.ст. 1, 14, 29) передбачена можливість делегування повноважень як органами місцевого самоврядування, так і місцевими державними адміністраціями. Однак слід зазначити, що місцеві державні адміністрації мають право реалізувати відповідні повноваження, делеговані їм відповідною радою (районна рада має право делегувати повноваження тільки РДА, обласна рада - тільки ОДА).

Враховуючи вищевикладене, пропонуємо декілька варіантів щодо вирішення кадрових, а також розгляду інших актуальних питань (додається).

Даний лист з додатками не є обов'язковим до виконання, а має лише рекомендаційно-роз'яснювальний характер. Остаточне рішення з відповідних питань має прийняти новоутворена рада, узгодивши свої дії з відділом освіти райдержадміністрації.

1.Трудові відносини під час передачі закладів

Варіант 1 (без звільнення працівників). У разі передачі ЗНЗ, розміщених на території ОТГ, із спільної власності територіальних громад району у власність ОТГ відбувається зміна власника ЗНЗ.

Відповідно до ч. 3 ст. 36 КЗпП України у разі зміни власника, а також реорганізації підприємства (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення) дія трудового договору працівника продовжується.

Наслідком зміни власника є зміна назви навчального закладу. *Наприклад, Оратівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Оратівської районної ради буде перейменована в Оратівську загальноосвітню школу І-ІІІ ступенів Оратівської селищної ради.*

Згідно з п. 2.15 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої наказом Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993 № 58 у трудових книжках робиться відповідний запис.

Наприклад,

у графі 1 ставиться порядковий номер запису;

графу 2 не заповнюється;

у графі 3 робиться запис: «Оратівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Оратівської районної ради» перейменована в

«Оратівську загальноосвітню школу І- ІІІ ступенів Оратівської селищної ради».

у графі 4 зазначається підстава перейменування (рішення селищної ради про назву).

Якщо у трудових книжках не було записано повної назви закладу, тобто не зазначався власник закладу(*наприклад, « Оратівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»*), то вносити запис про перейменування закладу до трудових книжок необхідності немає.

Відділ освіти райдержадміністрації (далі РДА) за актом приймання - передачі має передати до ОТГ документи, пов'язані з трудовими відносинами працівників: штатні розписи, документи з нарахування заробітної плати, особові справи тощо.

Без цих документів ОТГ не зможе реалізувати деякі повноваження, наприклад, нараховувати середню заробітну плату за час відпусток чи тимчасової непрацездатності, оскільки для цього слід мати відомості про заробітну плату за попередні 12 місяців.

Робочий рік для надання відпусток працівників не змінюється.

Варіант 2 (зі звільненням і прийняттям працівників). ОТГ направляє відділу освіти РДА лист з проханням про звільнення працівників навчальних закладів у зв'язку з їх переведенням. *Наприклад, «прошу звільнити працівників «Гонорівського НВК- ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Піщанської районної ради у зв'язку з їх переведенням на відповідні посади до «Гонорівського НВК-ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Студенянської сільської ради».* Такий лист є гарантією

працевлаштування працівників. На підставі цього листа та відповідних заяв працівників видаються накази про звільнення працівників.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про загальну середню освіту» накази про звільнення педагогічних працівників та заступників директора видаються відділом освіти РДА за поданням керівників закладів, а непедагогічних - керівниками закладів.

Наприклад, звільнити Іванова Василя Петровича з посади вчителя математики «Гонорівського НВК-ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Піщанської районної ради з 31.08.2015 року у зв'язку з переведенням на посаду вчителя математики «Гонорівського НВК-ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Студенянської сільської ради згідно з п. 5 ст. 36 КЗпП України.

Такий варіант передбачає проведення розрахунку з працівниками, виплату компенсації за невикористану відпустку, внесення записів до трудових книжок.

Відповідно до ст. 24 Закону України «Про відпустки» за заявами працівників грошова компенсація за невикористані дні щорічних відпусток повинна бути перерахована відділом освіти на рахунок відповідної сільської (селищної) ради.

Після цього на підставі заяв працівників видаються накази про призначення їх до навчального закладу у зв'язку з переведенням.

Наприклад, «Призначити Іванова Василя Петровича на посаду вчителя математики «Гонорівського НВК-ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Студенянської сільської ради з 01.09.2015 у зв'язку з переведенням з «Гонорівського НВК-ЗОШ І-ІІ ст. – ДНЗ» Піщанської районної ради.

Відмовити у задоволенні заяви про прийняття на роботу у зв'язку з переведенням не можна.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про загальну середню освіту» призначення на посаду заступників керівника та інших педагогічних працівників комунального загальноосвітнього навчального закладу здійснюється відповідним органом управління освітою за поданням керівника загальноосвітнього навчального закладу.

До того часу, поки ОТГ не створить власного відділу освіти призначення та звільнення керівних та педагогічних працівників ЗНЗ відноситься до компетенції відділу освіти РДА.

Щодо керівника ЗНЗ пропонується обирати другий варіант, тобто звільнення і призначення.

Ця пропозиція надана з метою попередження у подальшому проблемних питань, які раніше виникали у відносинах з контролюючими, фіскальними та іншими органами виконавчої влади (податкова, казначейство). Наприклад, при замовленні документів про освіту необхідно подавати наказ про призначення керівника.

2. Атестація педагогічних працівників атестаційними комісіями II рівня

Атестація педагогічних працівників здійснюється відповідно до Типового положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06 жовтня 2010 року № 930.

Відповідно до п. 2.3 Типового положення атестаційні комісії II рівня створюються у відділах освіти районних державних адміністрацій, інших підрозділах органів виконавчої влади та виконавчих органів рад, у підпорядкуванні яких перебувають навчальні та інші заклади.

Таким чином, атестаційні комісії II рівня можуть створюватись як при відділах освіти, так і органах ОТГ. Проте, слід врахувати, що відповідно до п. 2.1 типового положення атестаційні комісії мають створюватись до 20 вересня, відповідно до п. 3.2 Типового положення до 20 жовтня атестаційна комісія затверджує списки педагогічних працівників, які атестуються, графік роботи атестаційної комісії. Тому атестація педагогічних працівників у 2017-2018 навчальному році може бути проведена лише атестаційними комісіями II рівня, створеними при відділах освіти РДА. Примірник протоколу підсумкового засідання атестаційної комісії II рівня відділу освіти РДА має бути наданий до відповідного органу ОТГ для видання наказу про результати атестації.

У наступних роках атестація педагогічних працівників ЗНЗ може проводитись комісіями II рівня, створеними як при відділах освіти, так і при органах ОТГ. При цьому рекомендується атестувати працівників ЗНЗ, що належать ОТГ, атестаційними комісіями II рівня відділів освіти РДА лише в тому випадку, якщо не буде створено атестаційних комісій при органах ОТГ.

Атестаційні комісії I рівня продовжують працювати без змін.

3. Гуртки районних позашкільних навчальних закладів на базі ЗНЗ, що передаються до ОТГ

Поширена практика проведення гуртків районними позашкільними навчальними закладами на базі загальноосвітніх навчальних закладів (керівник гуртка перебуває у штаті районного позашкільного навчального закладу, але місцем проведення гуртка є ЗНЗ).

У зв'язку з передачею ЗНЗ до ОТГ виникає питання щодо проведення гуртків на території іншої адміністративно-територіальної одиниці.

Можливі наступні шляхи вирішення проблеми.

1. Переведення гуртка до іншого навчального закладу, в тому числі до самого позашкільного навчального закладу. Слід звернути увагу на формулювання наказу про призначення на роботу керівника гуртка. Якщо робоче місце (назва школи) в наказі не зазначене, то відповідно до ст. 32 КЗпП України переміщення працівника на інше робоче місце в межах посади не потребує його згоди. Якщо ж у наказі про призначення керівника гуртка зазначена назва школи, на базі якої він проводить гурток, то відповідно до ст.

32 КЗпП України зміна закладу може бути лише за згодою працівника або з попередженням за два місяці.

2. Ліквідація гуртка. При цьому мають бути дотримані норми ст. 32 КЗпП України про попередження працівника за два місяці про зміну істотних умов праці та п. 76 Інструкції про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти України від 15.04.1993 № 102, про збереження заробітної плати до кінця навчального року у зв'язку зі зменшенням педагогічного навантаження з незалежних причин. Натомість ОТГ може відкрити аналогічний гурток у ЗНЗ.

3. У разі виникнення правовідносин між територіальними громадами можливим є укладання договорів про співробітництво відповідно до ЗУ «Про співробітництво територіальних громад», у рамках яких районний позашкільний навчальний заклад проводитиме гуртки у закладах на території ОТГ.

4. Освітні округи

Відповідно до Положення про освітній округ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 777(в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 20.01.2016 р. №.79) **округ** - об'єднання навчальних закладів, закладів культури, фізичної культури і спорту (далі – суб'єкти округу). До складу округу можуть входити навчальні заклади незалежно від типу та форми власності, у тому числі загальноосвітні навчальні заклади, що є опорними (далі – опорні заклади), та міжшкільні навчально-виробничі комбінати. До діяльності округу можуть залучатися також інші юридичні особи, їх відокремлені підрозділи.

На підставі цього доцільно у кожній ОТГ створити освітній округ та привести його межі у відповідність до меж ОТГ. Не заборонено на території ОТГ створювати декілька освітніх округів.

5.Проведення ЗНО, ДПА випускників загальноосвітніх навчальних закладів, отримання документів про освіту.

5.1. Отримання документів про освіту.

Відповідно до статті 34 Закону України «Про загальну середню освіту» випускникам загальноосвітніх навчальних закладів II і III ступенів видається відповідний документ про освіту.

Враховуючи вимоги до найменування представницького органу місцевого самоврядування об'єднаної територіальної громади як юридичної особи (ч.4 ст.8 ЗУ «Про добровільне об'єднання територіальних громад»), до якої входять навчальні заклади, зразки написів назв загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності на печатках, вивісках, штампах, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 17.02.2004 № 120, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 26 лютого 2004 р.

за №248/8847, необхідність внесення змін до установчих документів (інша назва закладу, його підпорядкованість, джерела фінансування тощо) очевидна.

У зв'язку з цим необхідно:

- внести зміни до установчих документів загальноосвітніх навчальних закладів, провести державну реєстрацію, замовити та отримати відомості про навчальні заклади з єдиного державного реєстру підприємств та організацій

України тощо;

- виготовити штампи та печатки з урахуванням внесених змін;

- надати до уповноваженого органу з питань виготовлення документів про освіту перелік документів, визначених пунктом 2.3. Порядку замовлення документів про освіту (завірені керівниками закладів копії статуту (титульна та перша сторінка), наказу про призначення керівника навчального закладу, відомості з ЄДРПОУ, зразок печатки та підпису керівника).

При консолідації зусиль між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідні дії можна здійснити, не порушуючи строки подання замовлення на виготовлення документів державного зразка, встановлені пунктом 3.20. Порядку замовлення документів про освіту (за 3 місяці до дати вручення документів про освіту випускникам загальноосвітніх навчальних закладів).

5.2. Проведення ЗНО, ДПА

Відповідно до статті 34 ЗУ «Про загальну середню освіту» контроль за відповідністю освітнього рівня учнів (вихованців), які закінчили загальноосвітній навчальний заклад I, II або III ступенів, вимогам Державного стандарту загальної середньої освіти здійснюється шляхом проведення їх державної підсумкової атестації.

Положенням про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2014 року №1547, встановлено проведення ДПА.

Державні атестаційні комісії (далі - комісії) створюються у навчальних закладах за погодженням з місцевими органами управління освітою не пізніше ніж за два тижні до початку атестації. Також під час проведення атестації, крім членів комісії, можуть бути присутніми особи, уповноважені місцевими органами управління освітою (пункти 1, 6 розділу III Положення).

Враховуючи строки створення комісій, час початку атестації (з 10 травня) ДПА можуть проводити відповідні відділи освіти новоутворених сільських, селищних, міських рад.

Слід зазначити, що склад апеляційної комісії має формуватись у більшості випадків на рівні відділу освіти РДА, оскільки апеляційна заява подається до районної (міської) апеляційної комісії (пункт 2 розділ VI Положення).

Відповідно до Положення про пробне зовнішнє незалежне оцінювання затверджене наказом від 11.12.2015 році № 1277 Міністерства освіти і науки, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 5 січня 2016 р. за №9/28139 та Положення про Український центр оцінювання якості освіти, затвердженого

постановою Кабінету Міністрів України від 31 грудня 2005 р. №1312, на Регіональні центри оцінювання якості освіти, які є регіональними підрозділами Українського центру оцінювання якості освіти (пункт 3 Положення), покладено обов'язок щодо формування мережі пунктів тестування для проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання (пункт 3.2.2. Положення про ЗНО). Відділ або управління освіти не є суб'єктом адміністрування пробного тестування.

На підставі вимог пунктів 6,4; 6,2 Положення про ЗНО пункти пробного тестування створюються в районних (обласних) центрах та містах обласного підпорядкування, які добираються з числа загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів. Оскільки перелічені заклади є юридичними особами, мають відповідні права та обов'язки, вони самостійно мають право вирішувати питання, зокрема, щодо розміщення пункту пробного тестування в закладі на договірних засадах (договір про співробітництво, договір оренди, договір позички, договір про надання послуг і т.д.).

6. Державна атестація навчальних закладів

Відповідно до пункту 4 Порядку державної атестації дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30.01.2015 № 67, державна атестація навчальних закладів комунальної форми власності здійснюється відповідними місцевими органами управління освітою, у сфері управління яких перебувають навчальні заклади.

У зв'язку із створенням атестаційної комісії на рівні відділу освіти РДА, розробленого та затвердженого плану проведення державної атестації, який доведений до відома керівників трудових колективів та батьківської громадськості відповідних навчальних закладів, визначенням напрямів державної атестації пропонуємо відділу освіти РДА спільно з керівництвом РДА ініціювати питання перед ОТГ щодо делегування останніми питань, пов'язаних з державною атестацією навчальних закладів, які передані у сферу управління ОТГ, відділу освіти РДА до завершення 2016-2017 навчального року (наказ відділу освіти погоджений РДА або розпорядження голови РДА за поданням відділу освіти).

У іншому випадку процедуру проведення державної атестації навчального закладу здійснювати відділом освіти новоутвореного органу місцевого самоврядування відповідно до Порядку, затвердженого зазначеним вище наказом.

7. Вирішення питань щодо функціонування навчальних закладів, які розміщені на території ОТГ та обслуговують дітей (учнів) всього району.

Можливі варіанти:

- передати у власність ОТГ за територіальним розміщенням (як правило це територія, з якої найбільше обслуговується дітей);

- залишити в оперативному управлінні відділу освіти райдержадміністрації (якщо можливо);
- здійснювати спільне фінансування таких закладів ОТГ і РДА, виходячи з модульного розрахунку вартості однієї дитини.

8. Підвіз дітей, учнів (вихованців) та педагогічних працівників до місця навчання, роботи та у зворотному напрямку.

При наявності відділу освіти райдержадміністрації вирішити питання щодо спільного складання маршрутів руху автобусів та затвердити видатки на їх обслуговування за рахунок коштів, передбачених плановими асигнуваннями на 2016 рік ОТГ та відділів освіти.

Також необхідно вирішити питання передачі шкільних автобусів на баланс ОТГ. З цією метою першочергово отримати дозволи відповідних органів виконавчої влади або укласти відповідні договори щодо зберігання з подальшим використанням транспортних засобів.

Децентралізація: роль та завдання профспілок

Актуальні питання децентралізації, реформування місцевого самоврядування та формування нових територіальних громад, а також реформування галузевих установ та організацій на території громади обговорили учасники круглого столу «Збереження професійно-фахового потенціалу галузей та територій і діяльність профспілкових організацій в умовах децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування». Захід що відбувся 9 червня 2016 року у Міжнародному центрі культури і мистецтв профспілок «Жовтневий палац».

Круглий стіл організовано Федерацією профспілок України спільно з соціальними партнерами. Вів засідання заступник Голови ФПУ Євген Драп'ятий. Він же виступив з основною доповіддю, у якій проінформував присутніх про ситуацію з процесами децентралізації та їх законодавчим забезпеченням, окреслив роль та завдання профспілок у здійсненні конкретних та конструктивних кроків з реформування системи органів центральної влади та місцевого самоуправління.

У доповіді та виступах представників профспілок, органів державної влади та місцевого самоуправління, роботодавців було визначено основні мотиви і причини необхідності здійснення реформ децентралізації влади і реформування галузей і місцевого самоврядування.

Учасники засідання зупинилися на питаннях ефективності чи неефективності діючого стану в сферах, галузях і регіонах в умовах недостатності фінансових ресурсів, недосконалості системи управління, наявності соціально-економічних проблем та, зокрема, фахового і професійного забезпечення процесів децентралізації.

Під час круглого столу здійснився обмін досвідом та практикою вирішення питань створення нових громад, налагодження ефективної взаємодії профспілкових та інших громадських організацій з центральними та місцевими органами влади й органами місцевого самоврядування, обстоювання профспілками прав працівників на збереження робочих місць та належний рівень оплати праці шляхом врахування у бюджетах громад цільових коштів, передбачених у складі міжбюджетних трансферів, долучення профспілкових працівників до роботи у громадських радах та колегіях при місцевих органах влади, зокрема місцевого самоврядування.

Учасники круглого столу підготували низку пропозицій і рекомендацій для органів державної влади, місцевого самоврядування та інституцій громадянського суспільства, які спрямовані на:

– мінімізацію скорочення і масового звільнення фахового потенціалу галузей і територій;

- створення робочих місць, гідних умов праці й оплати праці, відродження вітчизняного виробництва;
- надання і наближення якісних та доступних послуг громадянам;
- ефективне використання ресурсного потенціалу, кадрів і можливостей територій та регіонів;
- посилення громадянського контролю з метою подолання корупції;
- плекання почуття господаря і гідного громадянина, патріота малої батьківщини і соборної України.

Було також порушено питання щодо діяльності профспілкових структур при створенні територіальних громад. Прийнято рішення обговорити його під час окремої наради з питань підвищення ефективності захисту соціально-економічних та трудових прав працівників та налагодження соціального діалогу з місцевими органами влади.

За матеріалами ФПУ

П Л Е Н У М**ПОСТАНОВА****м. Київ****27.01.2016****№ Пл – I - 3*****Про роботу виборних органів організаційних
ланок Профспілки в умовах фінансової та
адміністративної децентралізації***

Пленум ЦК Профспілки працівників освіти і науки України відзначає, що, незважаючи на неодноразові акції протесту профспілок, особливо впродовж грудня 2015 року, та інші заходи, що вживалися безпосередньо галузевою профспілкою, більшістю народних депутатів України в порушення Регламенту роботи Верховної Ради України і вимог Бюджетного Кодексу України в ніч на 24 грудня 2015 року прийнято антисоціальні Закони України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 911 та «Про Державний бюджет України на 2016 рік» № 928, який подано Кабінетом Міністрів України з недотриманням домовленостей Сторін Генеральної Угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні на 2010 - 2012 роки. Прийнято також Закони України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» № 909 та «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» від 24.12.2015 № 914.

Члени ЦК відзначають, що затверджені в законі про Державний бюджет на 2016 рік обсяги видатків на освіту не відповідають гарантованим статтею 61 Закону «Про освіту». Освітня субвенція місцевим бюджетам затверджена у сумі 44,8 млрд. гривень, що на 1,4 млрд. гривень більше минулорічних обсягів. Видатки на освіту безпосередньо в Державному бюджеті в цілому по Україні без урахування місцевих бюджетів затверджено в сумі 77,2 млрд. гривень, що складає 3,4% ВВП.

Освітню субвенцію з державного бюджету розподілено між 793 місцевими бюджетами, з яких 148 – міських, яким передбачено її в обсязі 2660179,6 тисячі гривень, 461 – районний, яким передбачено її в обсязі 21365033,5 тисячі гривень, 24 - обласних бюджети, яким передбачено її в обсязі 7119070,6 тисячі гривень, та бюджет міста Києва з обсягом освітньої субвенції 2219844,7 тисячі гривень. Установлено, що у 2016 році міжбюджетні відносини з державним бюджетом мають також 159 об'єднаних територіальних громад, що утворені відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та перспективних планів формування територій громад, у яких 25 жовтня 2015 року

відбулися перші місцеві вибори. З них 21 - міська об'єднана територіальна громада, 46 - селищних, 92 - сільських. Загальна сума освітньої субвенції цим об'єднаним територіальним громадам затверджена в обсязі 1615512,8 тисячі гривень.

Нерозподілений обсяг освітньої субвенції складає 2024180,7 тисячі гривень, що становить більш, як 4,5 відсотка та не відповідає вимогам статті 103² Бюджетного кодексу України.

З метою фінансової підтримки добровільного об'єднання територіальних громад з Держбюджету виділено також субвенцію в обсязі 1 млрд. гривень на формування їхньої інфраструктури, головним розпорядником видатків якої є Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Розмір прожиткового мінімуму значно нижчий від його фактичного розміру та не враховує суми податку на доходи фізичних осіб. Зниженою є мінімальна заробітна плата, підвищення розміру якої передбачається двічі на рік у середньому на 12%. Відсутня норма про величину посадового окладу працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки.

Не передано видатки на підготовку робітничих кадрів у професійно-технічних навчальних закладах з державного бюджету місцевим бюджетам, які відповідно до статті 27 Державного бюджету України мав здійснити Кабінет Міністрів України до 1 січня 2016 року. Натомість, в порушення вимог Бюджетного кодексу України зобов'язано Уряд забезпечити передачу цих закладів з державної власності у комунальну, не передбачивши трансфертів у вигляді субвенції місцевим бюджетам на підготовку робітничих кадрів. Дано завдання модернізувати мережу професійно-технічних навчальних закладів з урахуванням їх укрупнення для підготовки робітничих кадрів відповідно до потреб регіону та ринку праці, вжити заходів для скорочення щорічно чисельності працівників не більше 10%. Застережено про недопущення їх закриття чи перепрофілювання впродовж 2016 - 2018 років.

У ручне управління Уряду передано реалізацію положень Закону України «Про вищу освіту» у повному обсязі та деяких норм Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», зокрема що стосуються розміру посадових окладів та ставок заробітної плати педагогічних і науково-педагогічних працівників, оплати праці спеціалістів закладів освіти; встановлення доплат за класне керівництво, перевірку зошитів, завідування майстернями, навчальними кабінетами; норми навчального навантаження, наповнюваності класів та груп; стипендіального забезпечення та харчування учнів професійно-технічних навчальних закладів; безкоштовного харчування учнів 1 - 4 класів тощо, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевих бюджетів.

Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» № 911 внесено зміни до 30 Законів України, серед яких 4 освітянські, якими звужено права учасників навчально-виховного процесу. Змінами до Законів України «Про пенсійне забезпечення», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про індексацію грошових доходів населення», «Про державну службу» підвищено пенсійний вік для виходу на пенсію за вислугу років, продовжено обмеження прав

працюючих пенсіонерів, підвищено поріг індексації до 103%, зменшено коло осіб на отримання соціальної стипендії тощо.

Доручено Кабінету Міністрів України розробити проекти законів з метою реформування системи державного замовлення на підготовку фахівців, передбачити заходи для приведення показників державного замовлення у відповідність з потребами економіки, розширити перелік платних послуг, забезпечити перегляд типових штатів з метою скорочення керівного, адміністративного, господарсько-обслуговуючого персоналу не менше 10%.

Обласним, Київській міській державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування поставлено завдання забезпечити: скорочення працівників загальноосвітніх навчальних закладів (крім педагогічних) щонайменше на 10%; затвердження регіональних планів створення освітніх округів, об'єднання навчальних закладів, закладів культури, інших бюджетних установ; оптимізацію мережі загальноосвітніх навчальних закладів із скороченням їх кількості на 5%; підвищення наповнюваності класів, груп; реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; перетворення існуючих шкіл-інтернатів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячі будинки або у загальноосвітні навчальні заклади.

Передбачено припинення з 1 вересня 2016 року фінансування за рахунок освітньої субвенції загальноосвітніх навчальних закладів, крім закладів початкової школи, кількість учнів у яких складає менше 25 осіб, що може призвести до порушення прав громадян на здобуття загальної середньої освіти, її доступність, самоусунення держави від фінансового забезпечення її здобуття.

Пленум застерігає, що утворення спроможних об'єднаних територіальних громад може спричинити зміну мережі навчальних закладів та установ освіти, створення нових органів управління освітою, методику формування яких затверджено постановою Уряду від 08.04.2015 № 214. Зміна мережі освітніх установ призведе до зміни структури організаційних ланок Профспілки.

Констатуємо, що позиція Міністерства освіти і науки України стосовно органів управління освітою при утворенні об'єднаних територіальних громад викладена у листі від 30.12.2015 № 1/9-633 і полягає у збереженні управлінської вертикалі у виконанні освітніх повноважень та завдань діючих та створюваних органів управління освітою та забезпечення діяльності методичної служби, що стане центром реформування освіти.

Разом з тим зазначаємо, що Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014 № 1508 передбачає співробітництво територіальних громад на основі договорів про таке співробітництво, що надає можливість спільного фінансування установ та організацій комунальної форми власності відповідно до вимог Бюджетного кодексу України. Передбачається також державне стимулювання співробітництва шляхом надання субвенцій місцевим бюджетам суб'єктів співробітництва у пріоритетних сферах державної політики.

Відповідно до змін до Бюджетного кодексу, внесених Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» від 24.12.2015 № 914 відповідні місцеві ради при затвердженні місцевих бюджетів мають враховувати обсяги освітньої субвенції, визначені у законі про Державний бюджет України на

2015 рік, оскільки закон про Державний бюджет України на 2016 рік не було прийнято до 1 грудня минулого року.

Пленум відзначає, що під час бюджетного процесу вдалося відстояти збереження фінансування вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації з Державного бюджету.

Законом про внесення змін до Податкового кодексу України № 909 скасовано норму про сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування безпосередньо працівниками, розмір якого складав 3,6%, та зменшено до 22% розмір єдиного внеску для юридичних осіб. Але збільшено до 18% ставку податку на доходи фізичних осіб замість диференційованої ставки 15% та 17%.

Пленум Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Інформацію Заступника Голови Профспілки С.М.Романюка «Про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки з представництва та захисту трудових прав працівників навчальних закладів в умовах децентралізації повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування» взяти до відома.

2. Звернутися до парламентських фракцій, блоків Верховної Ради України, позафракційних народних депутатів України, які не підтримували прийняття Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 24 грудня 2015 року № 911 та «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25 грудня 2015 року № 928, з пропозиціями ініціювати подання до Конституційного Суду України про відповідність їх норм Конституції України, а також до народних депутатів України з приводу неприпустимості прийняття законопроекту «Про внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» № 3474.

3. Визнати такими, що не можуть бути підтримані, норми законопроекту «Про освіту», реєстраційний № 3491, стосовно обсягів фінансового забезпечення освітньої галузі, рівня оплати праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та спеціалістів освіти, робочого часу педагогічних працівників та їх сертифікації, житлово-побутового забезпечення сільських педагогів тощо, як такі, що звужують права та гарантії працівників освіти та не враховують позицію понад 650 тисяч освітян, засвідчену особистими підписами.

4. Виборним органам організаційних ланок Профспілки всіх рівнів посилити роботу з відстоювання трудових прав та соціально-економічних інтересів членів Профспілки в сучасних умовах, забезпечивши контроль за дотриманням норм законодавства щодо своєчасної і в повному обсязі відповідно до чинних умов оплати праці виплату заробітної плати працівникам навчальних закладів та установ освіти, включаючи встановлення надбавок за вислугу років у законодавчо встановлених розмірах та за престижність праці педагогічним працівникам у максимальному граничному розмірі 20% посадового окладу (ставки заробітної плати), здійснення доплат за виконання всіх видів педагогічної роботи, за шкідливі умови праці, за наукові ступені, вчені звання, підвищення

ставок заробітної плати, виплату винагороди за сумлінну працю, встановлення надбавок та доплат за рахунок індексації заробітної плати, не допускаючи їх зменшення порівняно з груднем 2015 року, тощо.

5. Виборним органам обласних, Київської міської, районних, районних в містах, об'єднаних районних-міських, міських організаційних ланок Профспілки працівників освіти і науки України:

5.1. Забезпечити моніторинг обсягів освітньої субвенції впродовж 2015 та 2016 років, затверджених районним, міським обласним бюджетам та бюджетам об'єднаних територіальних громад, та в разі необхідності вживати заходів для внесення змін до відповідних бюджетів з метою забезпечення виконання вимог статті 77 Бюджетного кодексу України щодо повної забезпеченості обсягами фонду оплати праці.

5.2. Врахувати, що залишки коштів за освітньою субвенцією на кінець бюджетного періоду зберігаються на рахунках відповідних місцевих бюджетів і використовуються у наступному бюджетному періоді з урахуванням цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази загальноосвітніх навчальних закладів.

5.3. Активізувати роботу щодо участі у розробці перспективних планів формування територій громад з метою відображення у них інтересів освітянської спільноти, а також забезпечити відповідну роз'яснювальну та інформаційну роботу серед спільчан відповідно до вимог статутної діяльності Профспілки з питань, пов'язаних з добровільним об'єднанням територіальних громад, що утворюються згідно з Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад від 5 лютого 2015 року № 157-VIII».

5.4. Вживати заходів для недопущення невиправданого закриття загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів та ліквідації методичних установ, звільнення педагогічних та інших працівників в умовах добровільного утворення об'єднаних територіальних громад, здійснювати їх правовий та соціально-економічний захист.

5.5. Взяти до уваги, що співробітництво територіальних громад, яке діє на основі договорів про таке співробітництво, врегульовано Законом України «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року № 1508-VII та передбачає можливість спільного фінансування установ та організацій комунальної форми власності, його стимулювання державою шляхом надання субвенцій місцевим бюджетам, суб'єктам співробітництва.

5.6. Забезпечити роботу у напрямку збереження організаційних ланок Профспілки, вживати заходів для недопущення необґрунтованої ліквідації первинних профспілкових організацій навчальних закладів, установ освіти при добровільному утворенні об'єднаних територіальних громад.

5.7. Налагодити співпрацю зі створеними органами управління освітою об'єднаних територіальних громад на принципах партнерства та соціального діалогу з метою недопущення порушення прав членів Профспілки.

6. Первинним профспілковим організаціям Профспілки працівників освіти і науки України забезпечити перейменування первинної профспілкової організації відповідно до вимог чинного законодавства та Статуту Профспілки при зміні

назви навчального закладу, установи освіти в новоутворених об'єднаних територіальних громадах.

7. Президії ЦК Профспілки працівників освіти і науки України:

7.1. Звернутися до Президента України, Верхової Ради України, Комітету з питань науки і освіти, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України з приводу необхідності:

- фінансового забезпечення діяльності професійно-технічних навчальних закладів, що фінансуються з місцевих бюджетів, у обсягах, необхідних для оплати праці працівників відповідно до чинного законодавства, матеріального та стипендіального забезпечення учнів, оплати за комунальні послуги та енергоносії та недопущення руйнації системи професійно-технічної освіти;

- внесення змін до Державного бюджету України на 2016 рік з метою спрямування обсягів нерозподіленої освітньої субвенції у сумі 2024180,7 тисячі гривень районним, міським, обласним бюджетам та бюджетам об'єднаних територіальних громад.

7.2. Вживати заходів для підвищення розміру прожиткового мінімуму до його фактичного розміру з урахуванням суми податку на доходи фізичних осіб, підвищення розміру мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника першого тарифного розряду Єдиної тарифної сітки, скорочення розриву між цими величинами.

7.3. Продовжити роботу з недопущення звуження норм, що зачіпають трудові та соціально-економічні права та інтереси працівників освіти при прийнятті нової редакції закону «Про освіту».

7.4. Забезпечити проведення нарад, круглих столів, надання консультацій профспілковому активу з питань функціонування первинних профспілкових організацій в навчальних закладах, розміщених на територіях новоутворених об'єднаних територіальних громад.

8. Контроль за виконанням постанови покласти на заступників Голови Профспілки відповідно до їх повноважень.

Голова Профспілки

Г.Ф.Труханов

ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КОМІТЕТ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПЛЕНУМ

ПОСТАНОВА

2 червня 2016

м. Запоріжжя

№Пл-III-2

Про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад”

Заслухавши і обговоривши інформацію про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад”, пленум обласного комітету Профспілки відзначає, що одним із головних пріоритетів діяльності Профспілки в умовах децентралізації влади та створення об’єднаних територіальних громад є збереження організаційної структури Профспілки, представництво та захист трудових, соціально-економічних прав та інтересів працівників навчальних закладів та установ освіти.

Відповідно до Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” в Запорізькій області утворено 6 громад. В їх підпорядкування відійшли 45 закладів освіти: 20 ДНЗ, 19 ЗНЗ, 4 НВК та 2 позашкільні заклади.

Система соціального партнерства між районними організаціями Профспілки та органами управління освітою ОТГ знаходиться на початковому рівні і має певні труднощі, пов’язані з новизною процесу, неповною нормативно-правовою базою, набуттям ОТГ нових для них функцій, у тому числі і управління закладами освіти.

Обласною, районними організаціями Профспілки проводиться робота щодо налагодження контактів з представницькими органами ОТГ, зокрема, в питаннях формування мережі закладів освіти, збереження функціонування в них первинних профспілкових організацій, забезпечення трудових прав працівників, а саме, ч.3 ст. 36 КЗпП щодо продовження дії трудового договору

працівників закладів освіти при створенні ОТГ та їхніх органів управління освітою.

Мережа навчальних закладів та чисельність працівників в них у процесі децентралізації влади та створення ОТГ на даний час залишається стабільною.

Динаміка та стан профспілкового членства в умовах створення об'єднаних територіальних громадах мають тенденцію до зниження і це викликає занепокоєння.

Утримання та відрахування членських профспілкових внесків спілчан в ОТГ відбувається відповідно до раніше укладених договорів між відділами освіти РДА та районними організаціями Профспілки; на основі нових договорів, укладених між керівниками ОТГ та керівниками територіальних організацій Профспілки; листів до керівників ОТГ про утримання та перерахування членських профспілкових внесків тощо.

Завдячуючи цілеспрямованій роботі виборних органів територіальних організацій Профспілки у процесі створення ОТГ у переважній більшості випадків не було зафіксовано фактів втручання керівників (роботодавців) навчальних закладів та установ освіти, керівників представницьких органів об'єднаних територіальних громад в діяльність первинних профспілкових організацій.

Виборними органами організаційних ланок Профспілки усіх рівнів вживаються заходи, спрямовані для збереження первинних організацій Профспілки в умовах децентралізації і створення ОТГ, проводиться роз'яснювальна робота, надаються юридичні консультації тощо.

На підставі вищезазначеного та з метою чіткої організації цієї роботи, збереження первинних організацій галузевої Профспілки та членства в ній, пленум обласного комітету Профспілки

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Інформацію заступника голови Юдіна Ю.І. «Про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (додається) та виступи голів районних організацій Профспілки взяти до відома
2. Продовжити роботу над виконанням постанови пленуму ЦК Профспілки від 27.01.2016 року № Пл-І-3 «Про роботу виборних органів організаційних ланок

Профспілки в умовах фінансової та адміністративної децентралізації», президії ЦК Профспілки від 22.03.2016 року №П-2-1 “Про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад”.

3. Розглянути під час проведення семінарів, передбачених на 2016 рік, питання щодо діяльності організаційних ланок в умовах децентралізації та реформування освітянської галузі.

4. Радам, президіям рад районних, міських організацій Профспілки:

4.1. Продовжити роботу щодо збереження цілісності та єдності організаційних ланок Профспілки з метою недопущення необґрунтованої ліквідації первинних профспілкових організацій у процесі оптимізації мережі навчальних закладів, створення опорних закладів освітніх округів тощо.

4.2. Забезпечити співпрацю з новоствореними органами управління освітою об’єднаних територіальних громад, депутатами місцевих рад, органами місцевого самоврядування, сільськими, селищними, міськими радами об’єднаних територіальних громад, відділами освіти районних державних адміністрацій та міських рад на принципах партнерства та соціального діалогу з метою створення належних умов роботи працівникам навчальних закладів та установ освіти, дотримання трудових прав і соціально-економічних інтересів членів Профспілки.

4.3. Забезпечити під час виконання місцевих бюджетів громадський контроль за проведенням своєчасної та у повному обсязі оплати праці працівників навчальних закладів та установ, не допускаючи будь-якої заборгованості з цих виплат та посилити його в умовах реалізації Закону України «Про добровільне об’єднання територіальних громад», зокрема в частині формування штатних розписів навчальних закладів, розподілу навчального навантаження та затвердження тарифікаційних списків тощо.

4.4. Вживати заходів для забезпечення оплати праці працівників навчальних закладів та установ освіти згідно з чинними умовами оплати праці, недопущення зменшення надбавок, доплат та премій, що виплачувалися в грудні 2015 року замість індексації заробітної плати відповідно до пункту 3 постанови Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2015 року № 1013 «Про упорядкування структури заробітної плати, особливості проведення індексації та внесення змін до деяких нормативно-правових актів». Наголосити, що обласні, міські, районні, селищні, сільські ради при затвердженні відповідних бюджетів зобов’язані статтею 77 Бюджетного кодексу України враховувати у

першочерговому порядку потребу в коштах на оплату праці працівників бюджетних установ відповідно до встановлених законодавством України умов оплати праці.

4.5. Забезпечити дотримання керівниками (роботодавцями) прав освітян відповідно до норм статей 36, 49-2, 49-4 Кодексу законів про працю України та недопущення їх звільнення, погіршення умов праці під час передачі навчальних закладів у власність та управління об'єднаним територіальним громадам.

4.6. Поширити практику укладення договорів між організаційними ланками Профспілки та об'єднаними територіальними громадами (їх органами управління освітою) про безготівкове перерахування членських профспілкових внесків у порядку, визначеному статтею 42 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

4.7. Продовжувати інформаційно-роз'яснювальну роботу в колективах навчальних закладів та установах освіти, у засобах масової інформації з метою недопущення втручання в діяльність первинних профспілкових організацій, створення інших, ніж це передбачено Статутом Профспілки, первинних профспілкових організацій у складі об'єднаних територіальних громад.

4.8. Проводити спільні наради, круглі столи, семінари за участі керівників об'єднаних територіальних громад, органів управління освітою, навчальних закладів, первинних профспілкових організацій щодо забезпечення пріоритету збереження та розвитку установ, закладів освіти, їх фінансування.

4.9. Посилити особисту відповідальність керівників виборних профспілкових органів усіх рівнів за збереження профспілкового членства, недопущення порушення прав та інтересів спілчан, організацію та ведення ефективного профспілкового контролю.

4.10. Посилити консультаційну та роз'яснювальну роботу з метою надання дієвої правової допомоги організаційним ланкам та членам Профспілки навчальних закладів, які передані в управління об'єднаним територіальним громадам.

4.11. Розширити висвітлення цього напрямку діяльності на сайті обласної організації Профспілки.

5. Контроль за виконанням постанови покласти на голову обласної організації Профспілки Гринь Н.І., постійну комісію комітету з питань статутної внутрішньої діяльності (голова Бабаченко О.Г.).

Голова
обласної організації
Профспілки

Н.І. Гринь

Додаток
до постанови III пленуму комітету
Запорізької обласної організації Профспілки
працівників освіти і науки України
від 02.06.2016 р. № Пл-III-2

Інформація
до постанови III пленуму комітету “Про роботу виборних органів
організаційних ланок Профспілки в умовах реалізації Закону України “Про
добровільне об’єднання територіальних громад”

В Україні сьогодні відбувається процес децентралізації влади – реформа, яка передбачає передачу більших повноважень і ресурсів на рівень територіальних громад і має визначальний вплив на політичну, адміністративну, фінансову та інші сфери, в тому числі і освітню.

Децентралізація освіти – це передача повноважень і відповідальності за управління освітою та фінансування освіти демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам, при цьому, важливі повноваження щодо визначення освітньої стратегії країни та загального напрямку освітньої реформи залишаються на рівні національного уряду, зокрема Міністерства освіти і науки. Таким чином, децентралізована система освіти функціонує через співпрацю та координацію діяльності багатьох незалежних інституцій, кожна з яких має законодавчо визначену сферу автономії.

Основною проблемою процесу децентралізації є те, що поки що немає чітких правил, адже саме реформування випереджує законодавче творення.

На даний час процес регламентують Закони України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” та “Про співробітництво територіальних громад”, а також постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад”. Не дивлячись на короткий час існування цих нормативних актів, до них уже внесено ряд змін, але вони все рівно залишаються досить загальними і схематичними.

Залишитися осторонь цієї реформи не вийде, вона не обійде нас стороною, а тому потрібно розібратися в її суті і намагатися якщо вже не отримати з неї вигоди, то хоча б не допустити втрат.

Відповідно до Закону України “Про добровільне об’єднання територіальних громад” заплановано створення 962 об’єднаних територіальних громад (ОТГ) в 24 областях України.

У 2015 році в 23 областях України (окрім Харківської області) створено і розпочали свою діяльність 159 ОТГ, що складає 19,53% від їх запланованої кількості (таблиця 1), у тому числі: 21 - міська ОТГ, 46 - селищних, 92 - сільських. До складу 159 ОТГ увійшло 1660 загальноосвітніх, дошкільних, позашкільних навчальних закладів, навчально-виховних комплексів.

Органи місцевого самоврядування практично всіх 159 ОТГ, разом з отриманням бюджетних преференцій та управлінських повноважень взяли відповідальність за управління системою освіти в своїх громадах.

У Запорізькій області створено і діють 6 ОТГ. До їх складу увійшли 45 закладів освіти: 20 ДНЗ, 19 ЗНЗ, 4 НВК, 2 позашкільні заклади.

Кількість створених об'єднаних територіальних громад (ОТГ) та навчальних закладів, які увійшли до їх складу:

№ з/п	ОТГ	Кількість навчальних закладів			
		ДНЗ	ЗНЗ	НВК	Позашк. заклади
1.	Веселівська селищна ОТГ Вееселівського району	6	6	-	2
2.	Берестівська сільська ОТГ Бердянського району	3	3	-	-
3.	Преображенська сільська ОТГ Оріхівського району	4	3	-	-
4.	Чапаєвська сільська ОТГ Пологівського району	2	1	2	-
5.	Камиш-Зорянська сільська ОТГ Куйбишевського району	4	4	-	-
6.	Смирновська сільська ОТГ Куйбишевського району	1	2	2	-
	Всього – 6	20	19	4	2

При створенні ОТГ жоден навчальний заклад не було закрито. Всі 1 192 працівника залишені на робочих місцях.

Найбільшою проблемою функціонування закладів освіти в ОТГ є відсутність досвіду роботи в нових умовах. На жаль, не всі керівники органів місцевого самоврядування та працівники створених органів управління освітою об'єднаних територіальних громад мають достатній управлінський досвід та професійну спрямованість. Великий відсоток шкільних адміністрацій сільських загальноосвітніх навчальних закладів не можуть самостійно, без зовнішньої методичної підтримки новостворених органів управління освітою, забезпечувати навчальний процес необхідної якості.

Динаміка мережі навчальних закладів та чисельність працівників в них у процесі децентралізації влади та створення ОТГ на даний час залишається стабільною. Але по закінченню 2015/2016 навчального року можливий процес оптимізації мережі загальноосвітніх навчальних закладів в сільських регіонах.

В обласній організації Профспілки створено інформаційний довідник ОТГ та їх закладів освіти. Головами районних організацій Профспілки проведена роз'яснювальна робота серед членів Профспілки закладів освіти щодо їх трудових прав при переході до складу ОТГ, функціонуванні профспілкової організації.

Система соціального партнерства між районною організацією Профспілки та органами управління освітою ОТГ знаходиться на початковому рівні і має певні складнощі, пов'язані з новизною процесу і набуттям ОТГ нових для них функцій, у тому числі і управління закладами освіти.

У процесі створення ОТГ зусилля виборних органів територіальних організацій Профспілки були спрямовані на проведення роз'яснювальної роботи з організаційними ланками щодо збереження на даному етапі проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні основ організаційної структури Профспілки, визначених пп. 21, 22 Статуту.

Проведений аналіз діяльності виборних органів територіальних організацій Профспілки в процесі створення ОТГ засвідчує, що там, де сильний профспілковий лідер, який користується авторитетом та повагою спілчан, керівників навчальних закладів, органів управління освітою, місцевої влади – у більшості випадків вдалося уникнути різних деструктивних спроб втручання у діяльність галузевої Профспілки.

Обласним комітетом Профспілки, виборними профспілковими органами вжито заходи, спрямовані для збереження організаційних ланок Профспілки в умовах децентралізації влади і створення в регіоні ОТГ:

- розгляд питання про наслідки створення ОТГ та співпрацю виборних профспілкових органів усіх рівнів з органами управління ОТГ на II пленумі комітету обласної організації Профспілки 15.12.2015 року під час аналізу стану виконання обласної галузевої угоди на 2013-2015 роки;

- розгляд питання “Про роботу виборних органів організаційних ланок Профспілки в умовах фінансової та адміністративної децентралізації” на засіданні №4 президії комітету обласної організації Профспілки 26.01.2016 року;

- постанову пленуму ЦК ППОНУ від 27.01.2016 р. №Пл-1-3, постанову президії комітету обласної організації Профспілки від 26.01.2016 р. №П-4-1, Матеріали ЦК Профспілки про роботу виборних профспілкових органів в умовах децентралізації розміщено на сайті обласної організації Профспілки, надіслано головам РО, МО Профспілки в електронному вигляді;

- голови РО Профспілки, на територіях яких утворено ОТГ, провели співбесіди (перемовини) з головами та керівниками відділів освіти щодо функціонування профспілкових організацій, перерахування членських внесків, дотримання чинного законодавства про працю та профспілки;

- головам ППО закладів, які увійшли до ОТГ надано необхідну інформацію та методичні рекомендації щодо дотримання статутних вимог та мотивації членства в галузевій Профспілці.

Відрахування профспілкових внесків проводиться своєчасно, у повному обсязі.

Кількість членів Профспілки в цих закладах зменшилась на 36 чоловік. 14 членів ППО Берестівської ЗОШ Бердянського району перейшли до Профспілки агропромислового комплексу. При переході в ОТГ та написанні заяв про утримання членських внесків 22 чоловіки вийшли з членів Профспілки.

З 744 членів Профспілки в цих закладах після переходу в ОТГ залишилось 738, відсоток виходу – 4,7%. Окрім того слід зазначити, що відсоток охоплення членством у Профспілці в цих закладах становить всього 62% і найменший він в ЗНЗ (59%).

Мають місце випадки втручання керівників (роботодавців) навчальних закладів та установ освіти, керівників представницьких органів об'єднаних територіальних громад в діяльність ППО. Завідуюча Преображенського КДНЗ Оріхівського району Дроздова І.І. проводила агітаційну роботу і з її ініціативи 21 член Профспілки мали наміри перейти до профспілки держслужбовців. На сьогоднішній день вони залишаються в освітянській профспілці. В Бердянському районі були побажання створити спільну профспілку бюджетників (освіта, культура, медицина, держслужба).

Значна робота при переході закладів освіти у підпорядкування ОТГ проводилась юрисконсультом Петрашиною Л.Г., головами відповідних РОП щодо попередження порушень трудових та соціально-економічних прав працівників.

Слід зазначити, що законодавча база на основі якої формуються об'єднані територіальні громади, на даний час не сформована. Рекомендації Міністерства освіти і науки України від 1/9-633 від 30 грудня 2015 року не містять чіткого бачення вертикалі установ і закладів та їх повноцінного функціонування структури і підпорядкованості.